

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Lisa Ibenfeldt Schultz

Sendt: 18. april 2006 13:26

Til: Ligestillingsafdelingen

Cc: Kirsten Fastrup

Emne: Socialministeriets samlede høringer om forelæggelse for NGO'er mv. af notat om lovgivning om lige-stilling og ikke-forskelsbehandling



Departementet, Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk

LSC/ J.nr. 67-680

Ligestillingsafdelingen

18. april 2006

Høring om forelæggelse for NGO'er mv. af notat om lovgivning om ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Ligestillingsafdelingen har i brev af 6. marts 2006 anmodet Socialministeriet om at høre relevante NGO'er om besvarelsen af spørgsmål nr. 38 fra Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg som bidrag til besvarelsen af spørgsmål nr. 39.

Socialministeriet har udsendt en høring til relevante organisationer den 24. marts 2006 og har modtaget en række høringssvar, som vedlægges.

Der vedlægges tillige et samlet notat, hvori høringssvarene er gengivet.

Med venlig hilsen

Lisa Ibenfeldt Schultz

Fra: Elsebeth Jensen

Sendt: 24. marts 2006 13:05

Til: Elsebeth Jensen

Cc: Lisa Ibenfeldt Schultz; Kirsten Fastrup

Emne: Vedr. Høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

ORIENTERING

Departementet, Holmens Kanal 22, 1060 København K

Tlf. 3392 9300, Fax. 3393 2518, E-mail sm@sm.dk

EJE/ J.nr. 67-680

24. marts 2006

vedr. Høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Med venlig hilsen

Elsebeth Jensen

18. april 2006

**Notat
om
høringssvar om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling**

Socialministeriet har den 24. marts 2004 anmodet følgende organisationer om bemærkninger til besvarelsen af spørgsmål 38 og om ønsker til ændring af den nuværende lovgivning:

Blå Kors Danmark
Børnerådet
Børnesagens Fællesråd
Center for Ligebehandling af Handicappede
Center for Rusmiddelforskning
Center for Små Handicapgrupper
Centerlederforeningen Brugerforeningen for Aktive Stofmisbrugere
De Samvirkende Invalideorganisationer
Den Danske Pårørendeforening af 1998
Det Centrale Handicapråd
Familieplejen i Danmark
FBU – Forældrelandsforeningen Børn og Ungdomsbistand
KFUM's sociale arbejde i Danmark
Kontaktudvalget for Mindre Sygdoms- og Handicapforeninger
Landsforeningen af Nuværende og Tidligere psykiatribrugere
Landsforeningen Bedre Psykiatri
Landsforeningen af Pårørende til Stofmisbrugere
Landsforeningen af Væresteder
Landsforeningen Lænken
Landsforeningen for Human Narkobehandling
Landsforeningen SIND
Landsorganisationen af Kvindekrisecentre – LOKK
Pårørendegruppen for Svage Ældre
Red Barnet
Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde
Rådet for Socialt Udsatte
Sammenslutningen af Ældreråd
Ældremobiliseringen
ÆldreSagen

Socialministeriet har modtaget høringssvar fra Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Center for Små Handicapgrupper, De Samvirkende Invalideorganisationer, et fælles svar fra Center for Ligebehandling af Handicappede og Det Centrale Handicapråd, Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI, LAP Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen SIND, Pårørendegruppen for Svage Ældre, Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde og Rådet for Socialt Udsatte.

Børnerådet og Børnesagens Fællesråd har fremsendt høringssvar, hvoraf fremgår, at rådet ingen bemærkninger har.

Høringssvar af 5. april 2006 fra Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI

Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende, finder det vigtigt at Transport og Energiministeriets lovgivning vedrørende de kollektive trafiklove snarest muligt ophører med diskriminationen af mennesker med psykiske handicaps, der som følge heraf har behov for individuel handicapkørsel. Det gælder både kørsel til behandling, terapi og lignende samt til sociale formål.

Der findes ganske mange psykisk sårbare og psykisk syge mennesker, som på grund af angst og fobier ikke kan benytte offentlige transportmuligheder, og hér må pårørende bruge megen tid, penge og kræfter på at hente og bringe. Når yderligere henses til, at denne gruppe ofte lever af overførselsindkomster på grund af det psykiske handicap, er der ikke mulighed for at finansiere egen taxikørsel (privat individuel ordning).

BEDRE PSYKIATRI skal derfor opfordre til, at lovens principper for den individuelle handicapkørsel snarest muligt revideres, således at fokus lægges på den aktuelle funktionshæmning for den enkelte borger.

Høringssvar af 12. april 2006 fra Dansk Blindesamfund

Dansk Blindesamfund takker for muligheden for at fremkomme med ønsker til ændringer af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Dansk Blindesamfund ønsker, at der hurtigst muligt vedtages lovgivning, der forbyder diskrimination af mennesker pga. handicap og at der i forbindelse med en sådan lovgivning etableres et administrativt klageorgan, som kan overvåge og pådømme overtrædelser af lovgivningen. Dansk Blindesamfund ønsker at det administrative klageorgan skal have handicapfaglig viden, og at DSI skal udpege lægmedlemmer til klageorganet.

Vi har i Dansk Blindesamfund i årtier støttet den hidtidige fremgangsmåde inden for handicappolitikken, den såkaldte ”gode viljers politik”. Denne politik har været funderet på, at politikere på alle niveauer i det danske samfund som udgangspunkt ikke ønsker forskelsbehandling og diskrimination af mennesker med handicap. Dette ønske er formidlet til offentlige myndigheder ved hjælp af henstillinger og vedtagelse af beslutninger i Folketinget, og offentlige myndigheder har så haft et moralsk ansvar for at følge de politiske henstillinger.

Samfundsudviklingen er imidlertid gået i retning af decentralisering og privatisering af opgaver. Det ses senest af struktur- og opgavereformen, hvor det er et erklæret mål, at flere opgaver skal løses i kommunerne og at kommunerne også skal udlicitere opgaveløsningen til private udbydere.

Der bliver dermed længere mellem dem, der udstikker henstillinger og beslutninger uden konsekvensmuligheder og dem, der skal udføre dem. Hertil kommer, at private udbydere af service først og fremmest skal tænke på at deres firma økonomisk kan fungere, hvorfor økonomiske overvejelser naturligvis kommer før politiske henstillinger.

Folketinget har erkendt denne udvikling på andre områder. Der er f.eks. nedsat klageorganer inden for ligestillingsområdet i forhold til kvinder, og senest er der etableret et klageorgan for etniske minoriteter. Det er på tide, at der også lovgives og etableres klageorgan på handicapområdet.

Dansk Blindesamfund oplever i det daglige arbejde mange forskellige former for diskrimination af borgere, der er blinde eller stærkt svagsynede. Nedenfor følger fire eksempler, men der er rigtig mange flere, som lovgivning og klageorganer kunne modvirke:

- Det er diskrimination, når mennesker, der bliver blinde eller stærkt svagsynede og som er over 67 år efter bestemmelser i serviceloven dels ikke kan få bevilget ledsagerordning, og at de heller ikke kan få bevilget dækning af merudgifter som følge af deres funktionsnedsættelse.
- Det er diskrimination når Undervisningsministeriets lovgivning om specialpædagogisk støtte forhindrer, at blinde og stærkt svagsynede kan tage en åben videregående uddannelse, og når folkeoplysningslovgivningen ikke forpligter nogen til at stille materialer og hjælpemidler til rådighed, så blinde og stærkt svagsynede kan deltage i undervisningen på lige fod med alle andre. Blinde og stærkt svagsynede kan ikke deltage i undervisning eller uddannelse uden hjælpemidler eller bøger, der er indlæst på lyd eller omdannet til punktskrift.
- Det er diskrimination, når offentlige og private hjemmesider og digitale selvbetjeningsløsninger ikke er tilgængelige for blinde og stærkt svagsynede borgere eller medarbejdere. Konkurrencen "Bedst på nettet" viste i 2005, at under 10 % af offentlige hjemmesider er tilgængelige, og det er for ringe, når regering og kommuner satser mere og mere på selvbetjening via hjemmesider.
- Det er diskrimination, når blinde, der anvender førerhund som hjælpemiddel, i stigende grad bliver afvist i offentlige bygninger, på private spisesteder og i taxaer.

Disse eksempler er kun toppen af isbjerget, der er mange flere eksempler i dagligdagen, som lovgivning og administrativ klageorgan vil kunne afhjælpe.

For Dansk Blindesamfund er det vigtigt, at lovgivningen hjemler mulighed for sanktioner, såfremt lovgivningen ikke overholdes. Lovgivning uden sanktionsmuligheder er ingenting værd, hvilket vore erfaringer med f.eks. bestemmelserne om fortrinsadgang til job i det offentlige viser.

I lov om kompensation til handicappede i erhverv er der regler om, at mennesker med handicap har fortrinsadgang til at komme til en samtale, når en offentlig myndighed skal besætte en stilling. Ansøgeren med handicap skal have de nødvendige kvalifikationer, sådan som de er beskrevet i et stillingsopslag. Hvis man ikke bliver indkaldt til samtale kan man påklage dette til Arbejdsmarkedets Ankenævn, som kan udtale kritik af det hændte og i øvrigt ikke gøre mere.

I Dansk Blindesamfund har vi kendskab til, at et af vore medlemmer ansøgte hos 50 offentlige arbejdsgivere med angivelse af, at vedkommende ønskede at anvende fortrinsadgangsbestemmelsen. Tre af arbejdsgiverne overholdt lovgivningen, resten gjorde ikke.

Vi har i Dansk Blindesamfund bemærket os, at regeringens handicapkoordinator, økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen i et samråd i Folketingets Politisk-økonomiske Udvalg (jf. Socialudvalget, alm. Del spm. 92) har udtrykt betænkeligheder ved, at det vil koste mange ressourcer at indføre lovgivning mod diskrimination af mennesker med handicap.

I Dansk Blindesamfund er vi ikke så bekymrede for dette scenario, der nok mest skal anvendes som skræmmebillede i forhold til Folketingets partier og offentligheden. Vi mener, at med vedtagelse af lovgivning om forbud mod diskrimination af mennesker med handicap vil man få et godt værktøj til at få sat gang i handlingsplaner for f.eks. bedre fysisk tilgængelighed, arbejde med tilgængeliggørelse af hjemmesider etc.

I Dansk Blindesamfund mener vi endvidere, at det vil blive sundt for Folketingets politiske partier at skulle indarbejde behovet for ressourcer til løsning af problemer for mennesker med handicap i den daglige politik. Det er i realiteten et udtryk for diskrimination af mennesker med handicap, at Folketinget i dag løser finansieringen af projekter på handicapområdet via Satspuljen, som mennesker på overførselsindkomster selv skal betale til. Derved indgår f.eks. mennesker med handicap ikke i den almindelige prioriteringsdiskussion i Folketinget, og mennesker med handicap får ikke den stigning i deres ydelser, som andre lønmodtagere får, hvilket også er forskelsbehandling.

Slutteligt vil vi i Dansk Blindesamfund gerne gøre op med økonomi- og erhvervsministerens udtalelser om, at det er udansk og at gøre en hel gruppe til en svag gruppe, hvis man indfører forbud mod diskrimination pga. handicap.

Vi mener i Dansk Blindesamfund ikke, at kvinderne er en svag gruppe. Tværtimod er denne befolkningsgruppe blevet endnu stærkere af, at skiftende regeringer og EU har indført lovgivning som forbyder forskelsbehandling pga. køn. Senest har den nuværende regering indført bestemmelser om at medlemmer af offentlige råd og nævn skal være ligelig fordelt mellem mænd og kvinder, er det mon fordi regeringen (og Bendt Bendtsen) mon mener at kvinderne er svage?

Dansk Blindesamfund kan i øvrigt fuldt ud tilslutte sig det meget udmærkede høringssvar, som De Samvirkende Invalideorganisationer har fremsendt. Vi mener også i Dansk Blindesamfund, at det vil være en passende fejring af det europæiske år om lige muligheder for alle, hvis Folketinget vedtager lov om forbud mod diskrimination af mennesker med handicap i 2007.

Høringssvar af 10. april 2006 fra Center for Små Handicapgrupper

Center for Små Handicapgrupper (CSH) takker for modtagelsen af ovennævnte materiale til høring.

CSH har følgende ønske til ændring af nuværende lovgivning:

Samordning af EU-lovgivning og dansk lovgivning om ligestilling og ikke-forskelsbehandling samt den sociale lovgivning.

EU-direktiv 2000/78/EF, som er implementeret ved lovebekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005 – drejer sig om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, der forbyder diskrimination pga. tro, seksuel orientering, alder og *handicap*.

Fysisk handicappedes muligheder for at påtage sig midlertidigt arbejde i andet EU land begrænses ofte af, at der i Udlandsbekendtgørelsen nr. 113 af 20. februar 2004, ikke er mulighed for, at handicappede i midlertidigt ordinært arbejde, i støttet beskæftigelse, frivilligt arbejde samt selvstændige erhvervsdrivende kan medtage en række nødvendige kompenserende ydelser.

Den stigende internationalisering af uddannelses- og beskæftigelsesmønstre medfører, at der bør ses på de regler, der i øjeblikket begrænser handicappedes muligheder for på lige fod med andre at kunne påtage sig midlertidigt arbejde i andet EU-land.

Derfor er det ønskeligt, at der i den nuværende lovgivning om ligestilling og ikke-forskelsbehandling tages højde for, at reglerne i de sociale love også lever op til reglerne om ligestilling.

Høringssvar af 12. april 2006 fra DSI, De Samvirkende Invalideorganisationer

DSI vil gerne indledningsvis takke Folketinget for at tage interesse for denne problemstilling, som Danmark hidtil ikke har overvejet seriøst i forhold til gældende politik.

DSI ønsker, på baggrund af danske og internationale erfaringer, at der ved lov indføres et generelt forbud mod diskrimination, en pligt til at udarbejde sektorbaserede handlingsplaner, og at der oprettes en administrativ klageadgang med den rette viden om handicap og med et tilfredsstillende lægmandselement udpeget af DSI. En bred diskriminationslovgivning, der som eksempler også omfatter en ikke-diskriminerende adgang for mennesker med handicap til bl.a. boliger, uddannelse, sundhedsydelser, varer og tjenester, transportmidler, kommunikation, kultur og foreninger.

Et generelt diskriminationsforbud vil være i overensstemmelse med internationale erfaringer og tendenser og sender det rigtige signal. Det skal ikke bare være moralsk forkasteligt og uden sanktionsmulighed at diskriminere mennesker med handicap, men også retsstridigt med sanktionsmuligheder.

Dansk efterlevelse af menneskeretlige forpligtelser kræver, at Danmark ikke bare anerkender princippet om lighed, men ved lov giver mennesker med handicap en generel rettighed til lighed og forbud mod diskrimination.

I dag findes der desværre ikke en samlet lovgivning om ikke-forskelsbehandling af mennesker med handicap, hverken i EU eller i Danmark. Det er med andre ord ikke lovgivningsmæssigt forbudt at diskriminere mennesker med handicap, undtagen på arbejdsmarkedet. Det sidstnævnte forbud er kun godt 1 år gammelt i Danmark - indført ved lov nr. 31 af 12. januar 2005 om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, jf. EU direktiv 2000/78. Mennesker med handicap kan således risikere at blive diskrimineret og nægtet adgang til alle andre områder end arbejdsmarkedet uden at kunne klage til et uvildigt klageorgan – og uden mulighed for at sanktionere den, som diskriminerer.

Bliver mennesker med handicap da diskrimineret i praksis? Svaret er ubetinget **ja**, i hvert fald er det handicaporganisationernes vurdering, at det sker inden for visse områder, som DSI i dette høringsvar vil give en række eksempler på.

Der findes kun meget få danske undersøgelser, som illustrerer omfanget af diskriminationen af mennesker med handicap, men det finder sted i lovgivningen og i praksis.

Det skal understreges, at et generelt forbud mod diskrimination af mennesker med handicap ikke er uforeneligt med dansk lovgivningstradition med positiv særbehandling i form af forskellige former for kompensation mv.

For DSI er det vigtigt at understrege, at en rettighedslovgivning ikke skal være et brud med dansk tradition om primært at udvikle et inkluderende samfund via politiske initiativer frem for via individuelle og "tilfældige" retssager. Derfor er det vigtigt, at en dansk lov om forbud mod diskriminering af mennesker med handicap suppleres med sektorbaserede handlingsplaner og et administrativt klageorgan. Denne model synes at fungere tilfredsstillende i England, hvor de har haft sådan lovgivning siden 1995.

Begrundelser for ønsket om ny lovgivning

Dansk handicappolitik har i årtier haft de gode viljer som udgangspunkt. Politikerne har udstukket henstillinger og retningslinjer om, at mennesker med handicap ikke må forskelsbehandles, og at der skal tages hensyn til mennesker med handicap i alle samfundets tilbud. De, der løser opgaverne, skal herefter sikre, at henstillingerne bliver fulgt.

Det sker bare ikke i et tilstrækkeligt omfang.

For DSI er det vigtigt, at alle borgere har adgang til de samme muligheder, og at alle kan leve op til de samme demokratiske pligter.

Samfundsudviklingen har bl.a. medført, at flere og flere opgaver løses af private udbydere eller offentlige myndigheder, der er underlagt kontraktstyring med stramme økonomiske rammer.

De private udbydere har ikke på samme måde pligt til at følge politiske henstillinger, især ikke hvis det sætter dem i en dårligere konkurrencesituation, eller i det hele taget går ud over indtjeningen. De kontraktstyrede offentlige myndigheder er ofte underlagt vanskelige økonomiske forhold, som ofte betyder, at de økonomiske prioriteringer overdøver de politiske henstillinger.

Et eksempel herpå er tilgængelighed til offentlige hjemmesider. Politisk er der udtrykt ønske om, at offentlige hjemmesider er tilgængelige for mennesker med handicap. Men senest har konkurrencen "Bedst på Nettet" afsløret, at under 10 % af de offentlige hjemmesider er tilgængelige.

Enten kender offentlige myndigheder ikke det politiske ønske, eller også prioriterer de ikke tilgængeligheden til deres hjemmesider. De firmaer, der programmerer nye hjemmesider laver dem ikke tilgængelige, hvis det ikke er et udtrykkeligt krav fra myndigheden. Resultatet er, at under 10 % af offentlige hjemmesider er tilgængelige for mennesker med handicap. Dermed forskelsbehandles mennesker med handicap i forhold til andre borgere i det danske demokratiske samfund.

Regeringens handicappolitiske koordinator, Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen har i et samråd i Folketingets Politisk-økonomiske Udvalg (jf. socialudvalget, alm. del, spm. 92) gjort sig til talsmand for, at lovgivning om ikke-forskelsbehandling af mennesker med handicap vil medføre et fokus på mennesker med handicap som en særlig svag gruppe, speciel og anderledes end alle andre.

Ministeren mener, at det er udansk at gøre en særlig gruppe af mennesker til et særligt problem, der kræver sin egen lovgivning. Ministerens foretrækker at inkludere alle gruppers behov i den almindelige lovgivning.

Det er imidlertid DSI's erfaring, at dette ikke sker i fornødent omfang, hvilket vil illustreres nedenfor.

DSI er derfor uenig med økonomi- og erhvervsministeren i denne fremstilling. Vi behøver kun at pege på den særlige lovgivning, som gælder i forhold til kvinder. I følge ministerens argumentation skulle kvinder så være en svag gruppe, og løsningen af problemerne med at sikre ligeløn og sikring af kvinder på barselsorlov for udansk. Det mener DSI ikke er tilfældet - tværtimod.

Økonomi- og erhvervsministeren henviser endvidere til, at lovgivning om antidiskrimination vil medføre, at politikerne vil blive nødt til at prioritere ressourcer på handicapområdet anderledes end i dag. I følge ministeren vil man f.eks. være nødsaget til at løse tilgængelighedsproblemer, som opstår her og nu, frem for at lave en prioriteret løsning af opgaverne i forhold til de ressourcer, der er til rådighed.

DSI finder, at ministeren med denne argumentation forsøger at mane et skræmmebillede frem for Folketinget og offentligheden om, at det koster mange penge at sikre ikke-forskelsbehandling. Et sådant skræmmebillede er efter DSI's opfattelse utroværdigt og matcher i hvert fald ikke DSI's holdninger – eller erfaringer fra f.eks. England.

DSI mener, at lovgivning om ikke-forskelsbehandling netop kan medføre, at ressourcerne prioriteres, så de bliver udnyttet til gavn for flest mulige borgere. Vi forestiller os ikke, at f.eks. tilgængelighed til eksisterende offentlige bygninger er sikret gennemført med det samme, bare fordi det er besluttet ved lov. Lovgivning om ikke-forskelsbehandling skal følges op af konkrete og realistiske handlingsplaner for, hvordan den eksisterende bygningsmasse kan gøres tilgængelig, og i hvilket tempo det skal ske. Lovgivningen skal også sikre, at nybyggeri gøres tilgængelig for alle. Det sikrer de gældende regler langt fra i dag. At gøre nye offentlige bygninger tilgængelige kræver ikke ekstra ressourcer men omtanke.

For DSI er det endvidere afgørende, at lovgivning mod forskelsbehandling af mennesker med handicap er nødvendig som udviklingsgaranti og retssikkerhedsbolværk for den enkelte i en tid, hvor bl.a. frie valg, markedsbaseret efterspørgsel, individuelle rettigheder og pligter mv. vinder frem.

Sektoransvar

I det ovennævnte samråd udtaler Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen også, at antidiskriminationslovgivning (eller lovgivning om ikke-forskelsbehandling) er i modsætning til princippet om sektoransvar.

Efter DSI's opfattelse forholder det sig fuldstændig omvendt. En generel lovgivning om ikke-forskelsbehandling af mennesker med handicap vil betyde, at alle sektorer vil være forpligtede til at

sikre, at mennesker med handicap ikke fremover forskelsbehandles og gives lige muligheder sammenlignet med den resterende del af befolkningen.

Økonomi- og erhvervsministeren anvendte i det ovennævnte samråd Undervisningsministeriet som eksempel på en sektor, der har ansvaret for undervisning af mennesker med handicap. DSI finder, at Undervisningsministeriets sektoransvar er et godt eksempel.

Folketinget har eksempelvis vedtaget lovgivning om, at mennesker med handicap, som går på en SU-berettiget videregående uddannelse, skal kunne ansøge om specialpædagogisk støtte til hjælpemidler og materialer, som kan kompensere for funktionsnedsættelsen. Loven gælder ikke for åbne uddannelser eller uddannelser over konferensniveau. Mennesker med handicap bliver dermed forskelsbehandlet i forhold til de muligheder andre har, fordi afhængigheden af henholdsvis hjælpemidler m.v. afskærer dem fra f.eks. at tage en videregående uddannelse over konferensniveau.

En generel lov om ikke-forskelsbehandling vil medføre, at Undervisningsministeriet inden for sit sektoransvar fremadrettet skal sikre, at mennesker med handicap ikke forskelsbehandles, men tværtimod kan tage en åben uddannelse eller en videregående uddannelse over konferensniveau.

Dertil kommer, at erfaringer fra Den Europæiske Union viser, at anerkendelsen af rettigheden til ikke at blive udsat for diskrimination styrker sektoransvaret. Ikke bare i gennemførelsen af lovgivningen, men i selve lovgivningsprocessen og i udarbejdelsen af overordnede politikker.

Mainstreaming af ligebehandling af mennesker med handicap, bl.a. med udgangspunkt i Amsterdamtraktatens Artikel 13, har været en officiel del af EU Kommissionens politik. Det har bl.a. betydet udarbejdelse af Direktiv 2000/78, som forbyder diskrimination på arbejdsmarkedet.

Sideløbende er der inden for EU-samarbejdet vedtaget en lang række direktiver/standarder om tilgængelighed for mennesker med handicap til f.eks. transportmidler (busser), lufthavne og flyrejser – og mere er på vej. Herudover sikrer direktiver, som regulerer det sociale område, tillige hensyntagen til mennesker med handicap.

Således ser DSI ingen konflikt mellem ikke-forskelsbehandling og sektoransvar. Tværtimod komplimenterer og styrker de to principper hinanden.

Administrativt klageorgan på handicapområdet

DSI mener, der skal oprettes en administrativ adgang – med den rette handicapviden - til behandling af klager over diskrimination på grund af handicap og et handicapplægmandselement udpeget af DSI. Den administrative klageadgang skal have beføjelser til at træffe bindende afgørelser på lige fod med det eksisterende Ligestillingsnævn.

I spørgsmålet om et administrativt klageorgan på handicapområdet, som kan håndhæve lovgivning om ikke-forskelsbehandling, fremfører Økonomi- og erhvervsministeren, at det er regeringens opfattelse, at der ikke er behov for et klageorgan på handicapområdet. Ministeren mener, at de nuværende klageorganer, herunder ombudsmanden og domstolene, sikrer mulighed for at få sager behandlet og også sikrer ensartede afgørelser.

DSI skal henvise til, at der både i forhold til kvinder og etniske grupper findes klageorganer. Det er altså ikke et enestående fænomen, at der etableres klageorganer for særlige grupper. Tværtimod er det besynderligt, at ministeren netop ønsker at holde gruppen af mennesker med handicap væk fra at få etableret et sådant klageorgan. Vi vil her pege på, at antallet af civile søgsmål mod forskellige myndigheder, herunder især sociale myndigheder, er steget meget i de seneste årtier. Efter DSI's opfattelse antyder stigningen, at de nuværende administrative klagemuligheder ikke er tilstrækkelige.

Eksempler på forskelsbehandling af mennesker med handicap:

Her følger en række eksempler på områder, hvor DSI mener mennesker med handicap udsættes for forskelsbehandling. Listen er ikke udtømmende, og indeholder eksempler fra flere sektorer.

- Langt fra alle uddannelser gennemføres i tilgængelige omgivelser med tilgængelige materialer og adgang til kvalificeret rettidig specialpædagogisk støtte. I forhold til egnede bygninger, værksteder og andre faciliteter til uddannelsen, mangler der endnu meget.
- Mennesker med handicap kan ikke uden videre deltage i og tilmelde sig efter- og videreuddannelsesaktiviteter og åben uddannelse. De er afhængige af bevilling fra socialforvaltningen til specialpædagogisk støtte, herunder hjælpemidler og særligt tilrettelagte materialer.
- I relation til folkeoplysningen er der ligeledes ikke adgang til specialpædagogisk støtte. En ganske lille og utilstrækkelig pulje, som administreres af Undervisningsministeriet, anvendes primært til befordring til og fra undervisning i folkeoplysningens regi.
- I forhold til efter- og videreuddannelse, åben uddannelse og folkeoplysningen mangler der generelt lovgivning med mulighed for specialpædagogisk støtte m.v.
- På de videregående uddannelser kan man med hjemmel i bekendtgørelsen afvise de studerende i at få tegnsprogstolk med på studieture i udlandet. Konkret er der eksempler på, at døve studerende må blive hjemme fra studieture, som resten af deres hold har deltaget i.
- Udlandsbekendtgørelsen, der regulerer hvilke sociale ydelser, der kan medtages til udlandet, forhindrer mennesker med handicap i frit at bevæge sig uden for landets grænser på lige fod med ikke handicappede.
- I forhold til feriemuligheder er der også forskelsbehandling. Nogle mennesker med handicap, fx udviklingshæmmede, må selv betale for støttepersonens løn og udgifter for at få mere end en uges ferie.
- Ikke alle unge med handicap har reel adgang til en ungdomsuddannelse.
- Beskyttet beskæftigelse og anden beskæftigelse efter den sociale lovgivning er ikke omfattet af EU's generelle forbud mod forskelsbehandling af handicappede på arbejdsmarkedet.
- Mennesker, der modtager pension, er ifølge serviceloven ikke berettiget til at modtage støtte til anskaffelse af en anden bolig, såfremt den nuværende, på grund af funktionsnedsættelsen, ikke er egnet.
- I sundhedssystemet mangler der lovreguleret ret til betalt bistand fra en støtteperson til mennesker med kommunikationsvanskeligheder. Det gælder fx udviklingshæmmede.
- Personlig assistent ordningen i arbejdsmarkedslovgivningen gælder ikke for alle mennesker med handicap, fx udviklingshæmmede.
- Ikke alle mennesker med handicap er omfattet af *lejelovent*s bestemmelser, fordi de boliger de bor i er opført efter *serviceloven*.
- Særlige ordninger i den kollektive trafik gælder ikke alle handicapgrupper, fx udviklingshæmmede, blinde, hjerneskadede, nyresyge mv. De særlige ordninger gælder heller ikke alle former for transport, f.eks. ikke til og fra arbejde.

- Nogle mennesker med handicap fratages stadig i for stor udstrækning den formelle og retlige indflydelse på eget liv. Selvom værgemålsloven har ændret fokus fra umyndiggørelse til værgemål, er der stadig et stykke vej til en lovgivning, der bygger på princippet om 'støttet beslutningstagen'.
- Døgnforanstaltninger for børn med handicap fungerer reelt og lovgivningsmæssigt som totalinstitutioner uden adskillelse af hjem, skolegang og fritid. Forældre må ofte se sig tvunget til at opgive en del af deres forældreansvar.
- Regler om hyrevognsbevillinger sikrer ikke alle mennesker med handicap adgang til at kunne benytte taxaer.
- Busser, som kører mellem byer, er ikke normalt tilgængelige i forhold til de behov, mennesker med handicap har. Der er dog lovkrav om, at der er mindst en afgang dagligt med tilgængelig bus, hvis ruten er over 100 km.
- Bygningsreglementet sikrer ikke elevatoradgang til sundhedsklinikker på 1. etage i bygninger med kun 2 etager.
- Sindslidende idømmes længerevarende straffe end andre mennesker modtager for samme forbrydelse.

Listen af mangler i dansk lovgivning er længere. Ovennævnte er kun et udpluk af mangler.

Desuden er der eksempler på, at unge i kørestol eller med et andet synligt handicap påfaldende ofte afvises af diskoteker, officielt på grund af manglende plads. Men diskotekerne er ikke ene om at diskriminere. Antallet af klager, som bliver kendt i organisationerne, er imidlertid begrænset. Man klager ikke, når der hverken er regler, der forbyder diskrimination, eller noget klageorgan.

Konkrete kommentarer til det fremsendte notat

Notatet mangler bl.a. at omtale to initiativer, nemlig Folketingets beslutning B43 af 2. april 1993 og de længeeksisterende bestemmelserne om fortrinsadgang til job i det offentlige og offentligt regulerede stadepladser mv., senest indskrevet i lov om kompensation til handicappede i erhverv fra 1991.

B43 indeholder, foruden hjemmel til oprettelse af Center for Ligebehandling af Handicappede, også en henstilling fra Folketinget til offentlige myndigheder om at sikre ligebehandling af mennesker med handicap.

Der er naturligvis tale om det, der i notatet kaldes softlaw, men for fuldstændighedens skyld bør denne folketingsbeslutning også nævnes i notatet, da den er grundlaget for gældende handicappolitiks grundpiller:

- Ligebehandling
- Sektoransvar
- Kompensation
- Solidaritet

Bestemmelserne om fortrinsadgang til job i det offentlige og offentligt regulerede stadepladser mv., i lov om kompensation til handicappede i erhverv, er en sikring af, at mennesker med handicap har ret til en jobsamtale inden besættelse af stillinger i det offentlige, samt at mennesker med handicap har fortrinsadgang til f.eks. taxabevillinger eller stadepladsbevillinger. Overtrædelse af fortrinsadgangsreglerne kan indbringes for Arbejdsmarkedets Ankenævn, som kan påtale overtrædelser, men ikke komme med sanktioner over for lovbyrderen.

Positiv særbehandling

Det er DSI's vurdering, at et notat som dette endvidere bør forholde sig til et andet af handicappolitikens grundelementer, nemlig støtten til positiv særbehandling af mennesker med handicap, i forsøget på at fremme deres lige muligheder, f.eks. ved hjælp af ovennævnte fortrinsadgang.

Opsamling

Retten til ikke at blive udsat for diskrimination er en grundlæggende menneskerettighed, som er gentaget i samtlige menneskerettighedskonventioner, herunder den Europæiske Menneskerettighedskonvention, artikel 14, og FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder, artikel 2 og artikel 26.

Siden 1990'erne er forbuddet mod diskrimination, på grund af funktionsnedsættelser, i stigende grad kommet på den menneskeretlige dagsorden. I 1993 blev "FN's Standardregler om Lige Muligheder for Handicappede" vedtaget. Vedtagelsen understreger, at et lovgivningsmæssigt forbud mod diskrimination, på grund af funktionsnedsættelser, kan være nødvendigt. I 2001 besluttede FN's Generalforsamling at igangsætte udarbejdelsen af FN konvention om handicappedes Rettigheder, som forventes klar til ratifikation allerede i 2007. I henhold til det eksisterende udkast til konventionen, vil alle stater, som tiltræder konventionen, være udtrykkeligt forpligtede til, ved lov, at indføre et generelt forbud mod diskrimination på grund af funktionsnedsættelser.

DSI finder, at Folketinget skal benytte det europæiske år om lige muligheder for alle i 2007 til at vedtage lovgivning om ikke-forskelsbehandling og herunder etablere administrativ klageadgang.

Høringssvar af 11. april 2006 fra LAP – Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

LAP – Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere - vil gerne pege på den mangelfulde inklusion af borgere med psykosociale handicap i dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling af personer med handicap.

Der kan ifølge internationale regler og anbefalinger ikke herske tvivl om, at de begrænsninger for deltagelse i samfundslivet, man kan møde, som følge af at man er eller har været ramt af en psykisk lidelse, er at betragte som et handicap. I international sammenhæng har begrebet "psychosocial disability" – psykosocialt handicap efterhånden vundet almindelig anerkendelse vedrørende sådanne former for handicap. Et psykosocialt handicap kan være affødt af såvel længerevarende, som periodisk midlertidig eller forbigående nedsættelse af eller begrænsning i ens psykiske/psykosociale funktionsevne og/eller de med psykiske lidelser forbundne fordomme.

Begrebet "psykosocialt handicap" har den åbenlyse fordel, at det i modsætning til begrebet "psykisk handicap" ikke indebærer en u hensigtsmæssig sammenblanding af personer med udviklingshæmning og personer hvis handicap hænger sammen med en psykisk lidelse.

Der er her i landet en tendens til at personer med psykosociale handicap helt udelukkes fra at få del i - eller stilles ringere end andre handicapgrupper ved udmøntningen af - lovgivning, der sigter på at stille borgere med handicap lige med andre borgere.

I den overordnede handicappolitik viser den mangelfulde inklusion af borgere med psykosociale handicap sig fx ved at gruppens forhold er fraværende i regeringens handicappolitiske redegørelser, og ved at forholdene for mennesker med psykiske lidelser i Socialministeriet henhører under enheden for socialt udsatte frem for under handicapenheden.

Eksempler på, at borgere med psykosociale handicap helt udelukkes fra at få del i lovgivningen, er: "Lov om kompensation til handicappede i erhverv" og bestemmelserne om personlig ledsagelse (§ 78) i "Lov om social service". En række bestemmelser møttet på "personer med varigt nedsat funktionsevne" eller "varigt nedsat arbejdsevne" i social-, pensions-, arbejdsmarkeds- og SU-lovgivningen betyder desuden, at personer, der er ramt af en psykisk lidelse, først bliver indbefattet af bestemmelserne i det øjeblik, deres lidelse har antaget en kronisk karakter. Sådanne begrænsninger i lovgivningen er ofte en barriere for at give den fornødne hjælp m.h.t. omsorg, støtte og økonomisk sikkerhed, der kan være en afgørende faktor for en persons deltagelsesmuligheder og recoveryproces.

I de nugældende vejledninger vedrørende "Lov om social service" findes der en separat vejledning for voksne med handicap og én for udsatte voksne, inkl. sindslidende. Vejledningerne udmønter en række af lovens bestemmelser, fx vedrørende handleplaner og socialpædagogisk bistand på en langt mere ambitiøs måde, når det gælder personer med anerkendte handicap, end når det gælder de såkaldt udsatte grupper.

Vi skal opfordre til, at disse barrierer i lovgivningen og i den førte handicappolitik bliver analyseret nærmere og søgt overvundet.

Specifikt skal vi opfordre til:

- at Socialministeren/-ministeriet i forbindelse med den forestående kommunalreform udarbejder én fælles vejledning til "Lov om social service" for henholdsvis børn/unge og for voksne med særlige behov.
- at Undervisningsministeren/-ministeriet søger mulighederne for at opnå Specialpædagogisk Støtte til uddannelse for personer med et psykosocialt handicap præciseret og udvidet og sørger for, at (potentielle) elever/studerende med psykiske lidelser/psykosociale handicap gøres bekendt med ordningerne i højere grad, end det hidtil har været praktiseret.
- at der ved den af regeringen annoncerede udvidelse af "Lov om kompensation til handicappede i erhverv" til også at gælde personer med "psykiske handicap" tages højde for, at også personer med psykosociale handicap, hvis funktionsevnenedsættelse/-begrænsning er af midlertidig eller periodisk karakter, bliver indbefattet.
- at Beskæftigelsesministeren/-ministeriet præciserer, at forbudet mod at diskriminere på grund af handicap i "Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v." også indbefatter personer med psykosociale handicap
- at Beskæftigelsesministeren/-ministeriet søger undersøgt og præciseret overfor arbejdsmarkedets parter, på hvilke måder der over for mennesker ramt af psykosociale handicap kan ske tilpasning i rimeligt omfang, jf. "Lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v."

Høringssvar af 12. april 2006 fra Pårørendegruppen for Svage

Pårørendegruppen for Svage Ældre ønsker at påpege, at det desværre ikke er muligt at lovgive mod al forskelsbehandling; men meget kan lade sig gøre, når der er indsigt og vilje til forbedringer.

En del af den diskrimination, svage ældre mødes med er af en uformel karakter, en alderisme, der påvirker omgivelsernes opfattelse af og holdning til gamle mennesker – ofte på en negativ måde. En meget konkret og iøjnefaldende forskelsbehandling af gamle borgere foregår indenfor social-og sundhedssektoren med behandling, træning og genoptræning.

Alder er selvstændig faktor, som kan vægte mere end den sundhedsfaglige og sociale faktor, når der startes behandling eller anden indsats.

Dette på trods af dokumentation for, at f.eks. netop hurtig behandling og efterfølgende genoptræning har mindst lige så stor effekt hos ældre som hos yngre, at rehabiliteringsmulighederne ofte er gode.

Derfor ønsker Pårørendegruppen for Svage Ældre størst mulig sikkerhed for, at tilbud om behandling, træning mv. primært gives ud fra sundhedsfaglig vurdering.

I forhold til det fremsendte materiale – ministeriernes svar på spm.38 – har Pårørendegruppen for Svage Ældre et konkret ønske til ændret lovgivning.

Det drejer sig om ”Transport- og Energiministeriet. De to kollektive trafiklove.

”bestemmelser om individuel handicapørsel for svært bevægelseshæmmede...”

Intentionen bag bestemmelserne er ligestille bevægelseshæmmede med borgere uden fysisk handicap.

Pårørendegruppen for Svage Ældre foreslår denne bestemmelse udvidet til foruden bevægelseshæmmede også at omfatte personer, der pga. psykisk handicap eller andet f.eks. synshandicap er afskåret fra at benytte alm. offentlig transport.

Baggrunden er de sagsforløb, der har været med afslag til, at en demensramt person kan få samme transporttilbud som f.eks. en rollator-bruger.

Ordnningen præciserer, at formålet er social og fritidsaktiviteter. I den henseende kan såvel den bevægelseshæmmede som den demensramte have godt udbytte af mulighed for transport til deltagelse i vante sociale aktiviteter.

Høringssvar af 11. april 2006 fra Rådet for frivilligt socialt arbejde

Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde har d. 24. marts 2006 modtaget høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling til kommentar. Rådet har i den forbindelse følgende bemærkninger.

Ligebehandling og ikke-forskelsbehandling er centrale punkter for minoritetsgrupper, handicappede og socialt udsatte borgere i deres daglige liv. Det er derfor afgørende, at lovgivningen tager højde for de mulige barrierer, der på forskellige områder kan være for en deltagelse på lige fod i samfundet. De barrierer, der kan bremse en reel ligebehandling er ikke altid synlige, og det er derfor vigtigt, at lovgivning følges op af initiativer og aktiviteter, der kan være med til at skabe holdnings- og handlingsændringer.

Socialministeren har f.eks. iværksat en kampagne, der skal åbne de danske foreninger for handicappede, der i dag ikke deltager på lige fod i foreningslivet. Denne kampagne er netop et eksempel på, at der i dag ikke er lige muligheder for deltagelse i samfundslivet for handicappede, samt et eksempel på at følge lovgivning op med aktiviteter, der skal påvirke holdninger og adfærd i samfundet.

Den danske lovgivning søger i vid udstrækning at implementere den EU-lovgivning, der er krav om at implementere i dansk ret. Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde finder ikke på nuværende tidspunkt anledning til at gøre opmærksom på behov for yderligere ændringer af den nuværende lovgivning i relation til det frivillige sociale område, men Rådet vil opfordre til, at man ved al ny lovgivning er særligt bevidst om at tænke konsekvenser for minoritetsgrupper, handicappede og socialt udsatte borgeres ligebehandling ind. Dette kunne eventuelt gøres ved i forbindelse med lovgivningen ikke blot at undersøge de ligestillingsmæssige konsekvenser generelt og ikke kun i forhold til køn.

Høringssvar af 12. april 2006 fra Rådet for socialt udsatte

Rådet for Socialt Udsatte vil for det første pege på lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005.

Loven indeholder i § 1 en bestemmelse om, at der ikke må ske forskelsbehandling af en person på grund af en række karakteristika herunder handicap. Begrebet handicap anvendes imidlertid i praksis ret snævert, således at personer, som har et psykosocialt handicap eller et socialt handicap, i praksis risikerer at blive unddraget fra den beskyttelse, som bestemmelsen skulle sikre.

Men også i forhold til en række love på det sociale område sker der efter Rådets opfattelse en forskelsbehandling af borgere i relation til netop handicapbegrebet.

Eksempler på at borgere med psykosociale handicap stilles ringere i lovgivningen er: "Lov om kompensation til handicappede i erhverv" og bestemmelserne om personlig ledsagelse (§ 78) i "Lov om social service". En række bestemmelser møntet på "personer med varigt nedsat funktionsevne" eller "varigt nedsat arbejdsevne" i social-, pensions-, arbejdsmarkeds- og SU-lovgivningen betyder desuden, at personer, der er ramt af en psykisk lidelse, først bliver indbefattet af bestemmelserne i det øjeblik deres lidelse har antaget en kronisk karakter. Sådanne begrænsninger i lovgivningen er ofte en barriere for at give den fornødne hjælp m.h.t. omsorg, støtte og økonomisk sikkerhed, der kan være en afgørende faktor for en persons deltagelsesmuligheder og recoveryproces.

Vi skal opfordre til, at disse barrierer i lovgivningen bliver analyseret nærmere og søgt overvundet. Specifikt skal vi opfordre til, at der i den af regeringen annoncerede udvidelse af Lov om kompensation til handicappede i erhverv til også at gælde personer med psykiske handicap tages højde for denne problemstilling, således at også personer hvis funktionsevnenedsættelse/-begrænsning er af midlertidig eller periodisk karakter bliver indbefattet.

På den baggrund vil Rådet foreslå, at der sker en præcisering af handicapbegrebet således, at også personer med et psykosocialt eller socialt handicap inddrages under handicapbegrebet. Dette vil kunne medvirke til at sikre, at forskelsbehandling på grund af psykosociale og sociale handicaps i fremtiden kan undgås.

I øvrigt vil Rådet pege på, at der er behov for at terminologien på tværs i lovgivningen ved lejlighed bliver gennemgået med henblik på at sikre, at der bruges fælles begreber. I dag bruger Socialministeriet begrebet nedsat funktionsnedsættelse, mens der i den øvrige lovgivning typisk bruges begrebet handicap.

Høringssvar af 1. april 2006 fra Landsforeningen SIND

Landsforeningen SIND har modtaget materiale vedrørende ovennævnte høring.

Landsforeningen SIND har registreret de enkelte ministeriers bidrag til besvarelse, men står tilbage med en problematik som ikke umiddelbart er berørt.

Den nylige undersøgelse om psykisk syge kriminelle, har vist at disse straffes hårdere end andre for tilsvarende kriminalitet.

Dette er et klart ligestillingsproblem, som SIND ikke kan se berørt i forbindelse med Justitsministeriets besvarelse.

Drejer ovennævnte problematik sig om et lovgivningsproblem eller ligger problemet i domstolspraksis .??

Landsforeningen SIND efterlyser en besvarelse fra Justitsministeriet, eller fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

En besvarelse som vil forholde sig til denne meget alvorlige ligestillingsproblematik

Høringssvar af 10. april 2006 fra Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede har med tak modtaget ovennævnte høring. Det Centrale Handicapråds svar er afgivet på vegne af begge institutioner.

Det Centrale Handicapråd har senest på sit møde i september 2005 drøftet behovet for en mere omfattende retslig beskyttelse af handicappedes rettigheder.

Drøftelsen fandt sted med udgangspunkt i det store udredningsarbejde, som er gennemført i Norge. Den norske regering har ladet udarbejde en særdeles omfattende betænkning "Fra bruker til borger" (NOU 2001:22), som udkom i 2001. I betænkningen udstilles et voldsomt gab mellem den virkelighed, der er hverdag for mennesker med en funktionsnedsættelse og den virkelighed lovgiverne troede, de havde skabt. Den norske regering har med udgangspunkt i betænkningen bedt det såkaldte Aslak Syse-udvalg komme med forslag til en lovgivning om et retsligt værn mod diskrimination på grund af funktionsevnenedsættelse. Udvalgets arbejde blev offentliggjort i sommeren 2005 i udredningen: "Likeverd og tilgjængelighet" – Rettsligt vern mot diskriminering på grundlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjængelighet for alle. Heri foreslår udvalget et generelt forbud mod diskrimination på grund af funktionsnedsættelse.

Drøftelsen i Det Centrale Handicapråd har haft som udgangspunkt, at der også i Danmark forekommer egentlig diskrimination mod mennesker med handicap, ligesom mennesker med handicap på en række områder langt fra er ligestillet med ikke-handicappede. At det forholder sig således er dokumenteret igen og igen i, bl.a. de årlige statusberetninger fra Center for Ligebehandling af Handicappede.

Det Centrale Handicapråd har imidlertid ikke fundet, at generel antidiskriminationslovgivning er det mest effektive værn mod den forskelsbehandling, der finder sted. Det Centrale Handicapråd har derimod opfordret regeringen til at forny den handicappolitiske handlingsplan, som regeringen offentliggjorde i februar 2003. De fleste af de initiativer, der blev lanceret dengang, er i dag enten gennemført eller under gennemførelse. Der er derfor behov for at forny og revitalisere den handicappolitiske indsats.

Det Centrale Handicapråd har derfor udarbejdet en meget opfattende liste over nye initiativer, som rådet finder regeringen bør iværksætte. Der er dels tale om en række initiativer, som har til formål at styrke opmærksomheden på og implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet i praksis, dels en lang række konkrete forslag til nye initiativer, som kan bidrage til større ligebehandling mellem handicappede og ikke-handicappede. Det Centrale Handicapråds "initiativliste" vedlægges som bilag 1.

Rådet kan kun opfordre Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg til at støtte denne opfordring til regeringen.

Som det fremgår af initiativlisten, så er et af de initiativer, som Det Centrale Handicap ønsker fremmet, en ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv., så der etableres et administrativt klageorgan. Et sådant klageorgan blev ulykkeligtvis ikke medtaget, da loven blev ændret i vinteren 2004/05.

Da der bliver administrative klageadgange vedrørende de fleste beskæftigelsespolitiske foranstaltninger i de kommende beskæftigelsesankenævn, vil det være naturligt også at placere en administrativ klageadgang vedrørende lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet i dette regi. Ligesom i den øvrige lovgivning vedrørende de beskæftigelsespolitiske foranstaltninger skal der også i

forbindelse med lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet være mulighed for efterfølgende at indbringe afgørelser, der har en principiel eller generel betydning, for i Ankestyrelsen.

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede har desuden måtte konstatere, at vi gentagne gange bliver præsenteret for situationer, hvor mennesker med et handicap diskrimineres ved at nægtes adgang til bl.a. restauranter, butikker, forlystelsessteder, diskoteker etc.

Efter Det Centrale Handicapråds opfattelse kan der være tale om trusler, forhånelser eller nedværdigende behandling helt parallelt til de situationer, der sigtes til i straffelovens § 266b. Handicap er imidlertid ikke en af de beskyttelsesgrunde, som er anført i § 266b. Det opleves som krænkende for retsfølelsen, at der ikke findes et udtrykkeligt forbud mod den form for forhånelser, når det gælder mennesker med handicap.

Det Centrale Handicapråd skal derfor opfordre til, at handicap medtages som beskyttelsesområde i straffelovens § 266b.

Bilag til høringssvar fra Det Centrale Handicapråd

Det Centrale Handicapråds initiativliste til en fornyet handicappolitisk handlingsplan

Rådet har – i erkendelse af, at den handicappolitiske handlingsplan fra februar 2003 stort set er gennemført – rettet henvendelse til regeringens koordinerende handicapminister Bendt Bendtsen med ønske om, at regeringen opstiller en ny handicappolitisk handlingsplan.

I forlængelse af rådets brev til erhvervs- og økonomiminister Bendt Bendtsen af 4. maj 2005 og Bendt Bendtsens svar herpå den 3. juni 2005 er der udarbejdet en liste over initiativer, som bør indgå i en kommende nye handicappolitiske handlingsplan. Listen tilstræber at dække indsatser inden for de fleste ministerområder og initiativer, som går på tværs af ministerområderne.

Ud over at være en opfordring til at sætte nye konkrete initiativer i gang, så er opfordringen til at lave en handlingsplan også en opfordring til at imødegå et stadigt mere højroret krav om generel antidiskriminationslovgivning ved at styrke implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet.

Med ønskesedlen som indgang opfordres regeringen – gennem det tværministerielle embedsmandsudvalg – til at adressere den handicappolitiske udfordring gennem handlingsplaner, både en overordnet politisk handlingsplan for hele handicapområdet og som en måde at adressere problemerne på i de enkelte initiativer. Handlingsplaninstrumentet er ofte blevet fremhævet af rådet som et godt og hensigtsmæssigt værktøj i bestræbelsen på at holde handicapområdet ”i luften”.

Regeringen er med andre ord blevet opfordret til at søsætte et nyt omfattende handicappolitisk initiativ under overskriften: **Sektoransvar – fra princip til realitet.**

En gennemgang af lovgivningen vil efter alt at dømme vise, at vi – på det overordnede regulerende niveau – er kommet ganske langt med integrationen af handicapperspektivet i de relevante love. Problemet er efterlevelsen og den holdningsmæssige indtagelse af princippet på de områder, hvor der ikke er tale om egentlig lovregulering. Det sidste gælder ikke mindst på det private område, hvor princippet kun i begrænset omfang efterleves.

Handlingsplanens ramme

En væsentlig del af den kommende handicappolitiske handlingsplan må derfor være fokuseret på initiativer, som har til formål at styrke implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet. Det vil sige initiativer, som er specifikt rettet mod at få princippet til at fungere i virkeligheden.

Derfor bør en kommende handicappolitisk handlingsplan også indeholde elementer som:

- at hvert ministerium foretager et sektortjek. Det vil sige, at der gennemføres en systematisk gennemgang af alle ministeriets love med henblik på at få kortlagt, hvor og i hvilket omfang lovgivningen lever op til sektoransvarlighedsprincippet: Hvilke handicapspecifikke eller handicaprelevante bestemmelser indeholder loven, og i hvilket omfang skønnes disse bestemmelser at dække behovet?
- Socialministeriet indtager formentlig en særstatus i denne sammenhæng. Socialministeriet har et eget og selvstændigt sektoransvar som det ministerium, der er ansvarlig for den kompensation, som er forudsætningen for, at handicappede kan kompenseres i ”det sektorløse rum”. Der findes en række områder, som enten udgør grænselandet mellem forskellige sektorer, som pr. definition er overskridende i forhold til mange sektorer, eller som simpelthen er defineret som en genuin social opgave. Derfor skal Socialministeriets sektoransvar også afdækkes. Men en del af analysen i Socialministeriet kunne også omfatte en kortlægning af områder, hvor ministeriet mener, de varetager opgaver, som principielt burde ligge i en andet ressort.
- at der indføres en forpligtelse til, at der i forbindelse med fremsættelse af nye lovforslag foretages en vurdering af lovforslagets handicappolitiske konsekvenser i lighed med de vurderinger, der gennemføres af fx de miljømæssige konsekvenser.
- at Bendt Bendsen og regeringen melder et stærk kommissorium ud til det tværministerielle embedsmandsudvalg, så det rent faktisk kan spille en handicappolitisk rolle.
- at det tværministerielle embedsmandsudvalg en gang hvert andet år indhenter en sektorreddegørelse fra samtlige ministerier, hvor ministeriet gør status over udviklingen i implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet inden for deres ressort.

Initiativer, som bør indgå i en ny handlingsplan

Uddannelsesområdet

Regeringen har i regeringsgrundlaget ”Nye mål” og senest i velfærdsudspillet ”Fremtidens velfærd og velstand” ordineret uddannelse, uddannelse og endnu mere uddannelse som den medicin, der skal gøre os immune over for globaliseringen og udflagningen af arbejdspladser. Det er højt uddannede, dygtige og specialiserede medarbejdere, der skal sikre, at vi også i fremtiden har et arbejdsmarked, der kan sikre vores velfærd.

Uddannelse og arbejde. Den medicin vil vi også gerne have ordineret til mennesker med et handicap. Derfor har vi brug for et massivt initiativ, når det gælder handicappedes uddannelsessituation.

Ser man på regeringsgrundlagets initiativer på uddannelsesområdet, så kan man – som rådet allerede har henvendt sig til Undervisningsministeriet om – punkt for punkt udpege præcist den samme problemstilling for mennesker med et handicap. Derfor bør en ny handlingsplan indeholde:

- et systematisk handicaptjek af regeringsgrundlaget, hvad enten vi taler om kvalitet i grundskolen, garanti for ungdomsuddannelse eller behov for efter- og voksenuddannelse, så er der – område for område – en massiv handicapvinkel, som har krav på at blive belyst og løst.

- en iværksættelse af et omfattende dokumentations- og analyseprojekt af, hvordan handicappede er stillet i forhold til uddannelsessystemet.

- **Skole/fritidstilbud**

Manglende sammenhæng mellem regler på Socialministeriets område og Undervisningsministeriets område giver problemer. Hvis en funktionsnedsættelse giver behov for et bestemt skoletilbud, er det alligevel svært at få ret til fritidstilbud i umiddelbar sammenhæng. Der er få og dårlige klagemuligheder på dette felt og resultatet er, at der fx ikke tages hensyn til barnets behov for ikke at skulle skifte miljø for mange gange.

Det kan også være et problem for nogle børn at få et sammenhængende undervisningsforløb. Hvis der løbende er brug for behandling, er det ofte behandlernes arbejdstider, der kommer til at afgøre, hvornår behandlingen foregår, herunder at det foregår i barnets eller den unges skoletid.

- **Hjælpe midler**

Et hjælpemiddel kan være til brug i hjemmet, i fritidsaktiviteter, i skolen eller flere af disse steder. Det kan give problemer i forhold til at blive enige om, hvem der skal bevilge hjælpemidlet og dermed betale for det. Resultatet er, at mange børn og unge ikke får de hjælpemidler, der kan gøre deres tilværelse lettere og kan give dem muligheder på vilkår, der i højere grad ligner andre børn og unges muligheder, eller at hjælpemidlet bevilges, men at der går lang tid med bevillingsprocedure, så barnet må klare sig uden i lang tid.

Beskæftigelsesområdet

Beskæftigelsesministeren har netop iværksat et meget omfattende initiativ med det formål at styrke handicappedes tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er derfor ikke umiddelbar anledning til at foreslå nye initiativer. De nuværende initiativer må have chancen for at vise deres effekt.

Klageorgan

En ny handlingsplan må dog som noget helt afgørende indeholde etablering af et **administrativt klageorgan** i tilknytning til lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Et sådant klageorgan blev beklageligvis ikke medtaget, da loven blev vedtaget i vinteren 2004/05. Da der bliver administrative klageadgange vedrørende de fleste beskæftigelsespolitiske foranstaltninger i de kommende beskæftigelsesankenævn, vil det være naturligt også at placere en administrativ klageadgang vedrørende lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet her. Ligesom i den øvrige lovgivning vedrørende de beskæftigelsespolitiske foranstaltninger skal der også i forbindelse med lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet være mulighed for efterfølgende at indbringe afgørelser, der har en principiel eller generel betydning, for Ankestyrelsen.

Tilgængelighed

- Vi har desværre også konstateret, at viljen til at betale for kvalificeret rådgivning er for lille til, at en kvalificeret rådgivning kan eksistere på kommercielle vilkår. Derfor er der brug for en offentligt finansieret vidensenhed, som kan rådgive og stille viden til rådighed for planlæggere, bygherrer, rådgivere etc. Derfor skal der holdes et meget vågent øje med, hvordan SBI vælger at forvalte den rolle, de har fået tildelt på tilgængelighedsområdet.
- Der tages et initiativ, som sikrer, at tilgængeligheden til landets sundhedsklinikker forbedres over en årrække. Ti års forsøg med frivillighed for at forbedre adgange til landets sundhedsklinikker viser sig fejlslagen. Tilgængeligheden til læger, tandlæger, psykologer er lige så dårlig i dag, som den var for ti år siden. Der er derfor behov for et initiativ, som er tilstrækkeligt håndfast til at kunne levere varen. Det kunne fx være et krav om, at tilgængeligheden skal bringes på plads ved ejerskifte.

- Ved udgangen af 2006 iværksættes et analysearbejde, som skal godtgøre, i hvilket omfang den seneste ændring af byggelovgivningen (L 484/2004) rent faktisk har medført et løft i tilgængeligheden til eksisterende bygninger. Ændringen af byggeloven var midlet til at ”sænke overliggeren” i forhold til, hvornår en ombygning udløser tilgængelighedskrav. Det er vigtigt at få evalueret denne ændring, så vi ikke for sent opdager det, hvis effekten er utilstrækkelig.
- Indfasning af DS 3028 som en inkorporeret del af dansk byggelovgivning.

It-tilgængelighed

Det Centrale Handicapråd deler bekymringen for, at det nye digitale Danmark, der udvikles i disse år, ikke vil kunne bruges af nogle handicappede, fx blinde og bevægehandicappede. Dette gælder såvel den elektronisk bårne kommunikation mellem borgeren og det offentlige som den digitale offentlige arbejdsplads.

- It-tilgængelighed gøres til en kontraktlig forpligtelse, når offentlige myndigheder indkøber og udvikler nye it-systemer og hjemmesider. De retningslinjer for tilgængelighed, der fremgår af KIA's udbudsværktøjskasse, bør gøres obligatoriske at følge for alle dele af den offentlige sektors it-anvendelse. Handicaptilgængelighed til it-systemer kommer ikke af sig selv, men kun når de folk, som køber og udvikler nye systemer, aktivt tænker handicaptilgængelighed med i processen. Tilgængelighed skal tænkes ind i udbud, udvikling og indkøb af nye systemer og udstyr, som skal anvendes af medarbejdere i den digitale forvaltning.

Videnskabsministeriet er, som en konsekvens af B40 i gang med at lave en udredning af de kommunale hjemmesiders tilgængelighed. Resultatet af denne analyse skal følges op af konkrete krav om at gøre hjemmesiderne tilgængelige.

- Handicaptilgængelighed må gives en langt højere prioritet i det igangværende arbejde med de store projekter under projekt digital forvaltning. Her tænkes primært på FESD projektet, e-dagene. Når det offentlige vælger en retning for digitaliseringen, er det vigtigt, at de løsninger, der vælges, er tilgængelige for alle. Den digitale taskforce, som er ansvarlig for projekt digital forvaltning, bør opprioritere sit arbejde med tilgængelighed.

Konkret bør der igangsætte et revisionsarbejde af de initiativer omkring digital forvaltning, der allerede er iværksat, for at sikre, at de lever op til de retningslinjer og tilgængelighedskrav, der findes i KIA's udbudsværktøjskasse.

- Der afsættes midler til en risikovillig investeringspulje. I den nu afsluttede it-handlingsplan var der afsat 5 mio. kr. til en investeringspulje. Erfaringerne med den pulje er så entydigt positive, at der bør tilvejebringes yderligere midler til en ny investeringspulje. For et relativt begrænset beløb er det ved hjælp af investeringspuljen lykkedes at få rigtig meget ny tilgængelighed for pengene. Der er tale om projekter og produkter, som reelt udvider tilgængeligheden, men projekterne/produkterne vil ikke kunne realiseres på markedsvilkår.
- Den nuværende aftale om forsyningspligt på teleområdet udløber i 2007. Der tages umiddelbart initiativ til at nedsætte en arbejdsgruppe med repræsentanter fra myndigheder, brugerinteresser og telebranchen. Arbejdsgruppen skal indstille til ministeren, hvad der skal ske med de særlige forsyningspligtområder for handicappede, som indgår i den nuværende forsyningspligtlovgivning.

Boligområdet

- Ligestilling i forhold til handicapkompenserende boligændringer uanset boligtype. Personer med en funktionsnedsættelse, som bor i andels- eller ejerbolig har ikke samme adgang til handicapkompenserende boligændringer, som beboere i lejeboliger. Derfor
 - skal kommunen forpligtes til at yde retablering ved enhver bevilling af en § 102-ændring.
 - skal mennesker med funktionsevnenedsættelser have en lovfæstet ret til at få foretaget § 102-ændringer uanset boligens ejerforhold.
- Kollegieværelser.
 - Der foretages en registrering af samtlige kollegieværelser for at få kortlagt, hvilke der er tilgængelige, og hvilke der ikke er tilgængelige. Der regelsættes samtidig således, at handicappede (i modsætning til i dag) ikke risikerer at miste deres plads i køen, hvis de takker nej til et tilbud, fordi det er utilgængeligt.
- Almenboliglovens bestemmelser om, at kommunerne i deres anvisningsret til visse boliger kan bortvælge ansøgere på kontanthjælp og starthjælp bør ikke omfatte handicappede boliger.

Socialområdet

- Iværksættelse af en levekårsundersøgelse blandt børn og unge med et handicap. Hvordan oplever børn og unge med et handicap deres liv og fremtid?
- Pilotforsøg med brugerstyret personlig assistance.
- Serviceloven søges ændret med det formål at sikre samme kompensationsmuligheder for handicappede børn anbragt uden for hjemmet som hjemmeboende børn. Det gælder både børn, som er institutionsanbragt, og handicappede børn i familiepleje.
- Der iværksættes et udredningsarbejde, som skal vurdere, i hvilket omfang sindslidende i højere grad kan inddrages under servicelovens kompensationsstøtning. Udredningen skal, hvor det er muligt, komme med forslag til, hvordan servicelovens kompensationsprincip kan udvides til at omfatte mennesker med sindslidelser, herunder sindslidendes adgang til ledsagerordningen og hjælperordningen.
- Ledsagelse og hjælp: Der findes regler om ledsagelse og støttepersoner mv. i Undervisningsministeriets og Socialministeriets regi. Der mangler mulighed for hjælpeordninger til børn og unge, der kan brede sig ud over flere formål. I nogle tilfælde kommer der et automatisk skift i person- og hjælpemuligheder, når den unges aktivitet flytter sig ud af et lovgivningsområde og ind i et andet, eller bare ud af et tilbud og hen til en anden sammenhæng, hvor hjælpebehovet også er til stede. Der er brug for at se på muligheden for at etablere en selvstændig helhedshjælperopgave for børn og unge, svarende til servicelovens § 77 på voksenområdet.
- Der tages initiativ til grundlæggende revision af udlandsbekendtgørelsen, så den reelt kommer på højde med ligebehandlingsprincippet

Trafikområdet

En kommende handlingsplan bør generelt fokusere ganske massivt på handicappedes befordringsmuligheder. Det gælder den fysiske tilgængelighed til det ordinære transportsystem som helhed samt overgangen mellem forskellige trafikformer, og det gælder de individuelle befordringstilbud.

De ønsker, rådet har til de individuelle kørselsordninger, er kendte, og det bør naturligvis indgå i en ny handlingsplan, at kørselsordningerne bringes i overensstemmelse hermed.

- I første omgang vil det være væsentligt at ændre lovgivningen, så den individuelle kørsel:
 - skal tilbyde op- og nedbæring
 - omfatter alle handicapgrupper, som kan have behov, fordi almindelig kollektiv trafik ikke kan bruges af fx blinde og svært synshandicappede
- Der beslutes en investeringsplan, som sikrer niveaufri overgang fra perron til tog på alle IC-togstationer inden for en 15 års tidshorisont.
- Der gennemføres en generel ordning for ledsagelse, så alle, der kan visiteres til ledsagelse, kan medbringe deres ledsager gratis på tog og busser.

Kulturområdet

- Der udarbejdes en national strategi for tilgængelighed til biblioteker. Strategien indeholde blandt andet:
 - Gennemførelse af lokale tilgængelighedstjek, hvor hvert enkelt folkebibliotek foretager en opgørelse over den aktuelle tilgængelighedsstatus. På baggrund af disse analyser udarbejder hvert eneste bibliotek en lokal handlingsplan.
 - Udvikling af en national kvalitetsstandard. For at sikre en fælles standard for, hvad et tilgængeligt bibliotek er, og for at sikre en norm, som de lokale biblioteker kan måle deres tilgængelighed op mod, så udarbejdes der en standard for det tilgængelige bibliotek.
 - Den nuværende E17-portal, som drives af Danmarks Blindebibliotek, udvikles til et egentligt Danmarks Digitale Bibliotek, som stiller en hvilken som helst danskproduceret tekst til rådighed i digitalformat.
 - Der etableres et selskab til udvikling og produktion af særligt tilrettelagt materiale, som henvender sig til de store grupper, som på grund af læsevanskeligheder ikke har glæde af traditionel skrevet tekst. Det kan være dyslektikere, udviklingshæmmede og mange andre.
 - Et uddannelsesprogram, som sikrer, at bibliotekspersonalet få mulighed for at uddanne sig i, hvordan man biblioteksbetjener mennesker med forskellige funktionsnedsættelser. Personalet er generelt usikre over for, hvordan man fx henvender, kommunikerer med og servicerer personer med forskellige funktionsnedsættelser. Uddannelsesprogrammet skal både rette sig mod selve bibliotekaruddannelsen og mod efteruddannelsesområdet.

Fra: Søren G Hansen [sgh@brd.dk]
Sendt: 11. april 2006 13:33
Til: Lisa Ibenfeldt Schultz
Emne: Høringssvar

Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 K

Vedr. Høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Børnerådet har ingen kommentarer til høringen.

Med venlig hilsen

Søren Gade Hansen
Børnerådets sekretariat
dir.tlf. 3378 3303
sgh@brd.dk
www.brd.dk

Fra: Boernesagens Faellesraad [bf@boernesagen.dk]
Sendt: 12. april 2006 12:56
Til: Lisa Ibenfeldt Schultz
Emne: Høringssvar - Att. Lisa Ibenfeldt Schultz

Hermed følger Børnesagens Fællesråds høringssvar til høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Med venlig hilsen

Susanne Holmgaard Hansen
Sekretariatsleder, cand.jur.

Børnesagens Fællesråd
Vesterbrogade 24, 2. th.
1620 København V

Tlf. 33 22 17 33
Fax 33 22 17 50
E-mail: bf@boernesagen.dk

Børn er et fælles ansvar
www.boernesagen.dk

Nordisk Børneforsorgs Kongres
www.nbk2006.dk

Fra: Thorkild Olesen [tol@dkblind.dk]
Sendt: 12. april 2006 14:48
Til: Lisa Ibenfeldt Schultz
Emne: VS: Høringssvar - ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Kære Lise Ibenfeldt Schultz,

Hermed Dansk Blindesamfunds høringssvar, - let forsinket men dog før påske...

Svaret er også sendt til sm@sm.dk hvis der skulle opstå forvirring.

Mvh Thorkild Olesen

Thorkild Olesen
Afdelingsleder
Kommunikations- og interessepolitisk afdeling

Dansk Blindesamfund
Thoravej 35
2400 København NV

E-post: tol@dkblind.dk
Tlf. (direkte) 38 14 88 04
Tlf. (Mobil) 23 40 92 41
<http://www.dkblind.dk>

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Blindesamfund

blinde

Danmark

Dansk

Landsforening af

og svagsynede i

København, 12.04.06

Høringssvar – høring om ønsker til ændringer af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Dansk Blindesamfund takker for muligheden for at fremkomme med ønsker til ændringer af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Dansk Blindesamfund ønsker, at der hurtigst muligt vedtages lovgivning, der forbyder diskrimination af mennesker pga. handicap og at der i forbindelse med en sådan lovgivning etableres et administrativt klageorgan, som kan overvåge og pådømme overtrædelser af lovgivningen. Dansk Blindesamfund ønsker at det administrative klageorgan skal have handicapfaglig viden, og at DSI skal udpege lægmedlemmer til klageorganet.

Vi har i Dansk Blindesamfund i årtier støttet den hidtidige fremgangsmåde inden for handicappolitikken, den såkaldte "gode viljers politik". Denne politik har været funderet på, at politikere på alle niveauer i det danske samfund som udgangspunkt ikke ønsker forskelsbehandling og diskrimination af mennesker med handicap. Dette ønske er formidlet til offentlige myndigheder ved hjælp af henstillinger og vedtagelse af beslutninger i Folketinget, og offentlige myndigheder har så haft et moralsk ansvar for at følge de politiske henstillinger.

Samfundsudviklingen er imidlertid gået i retning af decentralisering og privatisering af opgaver. Det ses senest af struktur- og opgavereformen, hvor det er et erklæret mål, at flere opgaver skal løses i kommunerne og at kommunerne også skal udlicitere opgaveløsningen til private udbydere.

Der bliver dermed længere mellem dem, der udstikker henstillinger og beslutninger uden konsekvensmuligheder og dem, der skal udføre dem. Hertil kommer, at private udbydere af service først og fremmest skal tænke på at deres firma økonomisk kan fungere, hvorfor økonomiske overvejelser naturligvis kommer før politiske henstillinger.

Folketinget har erkendt denne udvikling på andre områder. Der er f.eks. nedsat klageorganer inden for ligestillingsområdet i forhold til kvinder, og senest er der etableret et klageorgan for etniske minoriteter. Det er på tide, at der også lovgives og etableres klageorgan på handicapområdet.

Dansk Blindesamfund oplever i det daglige arbejde mange forskellige former for diskrimination af borgere, der er blinde eller stærkt svagsynede. Nedenfor følger fire eksempler, men der er rigtig mange flere, som lovgivning og klageorganer kunne modvirke:

- 1 Det er diskrimination, når mennesker, der bliver blinde eller stærkt svagsynede og som er over 67 år efter bestemmelser i serviceloven dels ikke kan få bevilget ledsagerordning, og at de heller ikke kan få bevilget dækning af merudgifter som følge af deres funktionsnedsættelse.
- 2 Det er diskrimination når Undervisningsministeriets lovgivning om specialpædagogisk støtte forhindrer, at blinde og stærkt svagsynede kan tage en åben videregående uddannelse, og når folkeoplysningslovgivningen ikke forpligter nogen til at stille materialer og hjælpemidler til rådighed, så blinde og stærkt svagsynede kan deltage i undervisningen på lige fod med alle andre. Blinde og stærkt svagsynede kan ikke deltage i undervisning eller uddannelse uden hjælpemidler eller bøger, der er indlæst på lyd eller omdannet til punktskrift.
- 3 Det er diskrimination, når offentlige og private hjemmesider og digitale selvbetjeningsløsninger ikke er tilgængelige for blinde og stærkt svagsynede borgere eller medarbejdere. Konkurrencen "Bedst på nettet" viste i 2005, at under 10 % af offentlige hjemmesider er tilgængelige, og det er for ringe, når regering og kommuner satser mere og mere på selvbetjening via hjemmesider.
- 4 Det er diskrimination, når blinde, der anvender førerhund som hjælpemiddel, i stigende grad bliver afvist i offentlige bygninger, på private spisesteder og i taxaer.

Disse eksempler er kun toppen af isbjerget, der er mange flere eksempler i dagligdagen, som lovgivning og administrativ klageorgan vil kunne afhjælpe.

For Dansk Blindesamfund er det vigtigt, at lovgivningen hjemler mulighed for sanktioner, såfremt lovgivningen ikke overholdes. Lovgivning uden sanktionsmuligheder er ingenting værd, hvilket vore erfaringer med f.eks. bestemmelserne om fortrinsadgang til job i det offentlige viser.

I lov om compensation til handicappede i erhverv er der regler om, at mennesker med handicap har fortrinsadgang til at komme til en samtale, når en offentlig myndighed skal besætte en stilling. Ansøgeren med handicap skal have de nødvendige kvalifikationer, sådan som de er beskrevet i et stillingsopslag. Hvis man ikke bliver indkaldt til samtale kan man påklage dette til Arbejdsmarkedets Ankenævn, som kan udtale kritik af det hændte og i øvrigt ikke gøre mere.

I Dansk Blindesamfund har vi kendskab til, at et af vore medlemmer ansøgte hos 50 offentlige arbejdsgivere med angivelse af, at vedkommende ønskede at anvende fortrinsadgangsbestemmelsen. Tre af arbejdsgiverne overholdt lovgivningen, resten gjorde ikke.

Vi har i Dansk Blindesamfund bemærket os, at regeringens handicapkoordinator, økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen i et samråd i Folketingets Politisk-økonomiske Udvalg (jf. Socialudvalget, alm. Del spm. 92) har udtrykt betænkeligheder

ved, at det vil koste mange ressourcer at indføre lovgivning mod diskrimination af mennesker med handicap.

I Dansk Blindesamfund er vi ikke så bekymrede for dette scenario, der nok mest skal anvendes som skræmmebillede i forhold til Folketingets partier og offentligheden. Vi mener, at med vedtagelse af lovgivning om forbud mod diskrimination af mennesker med handicap vil man få et godt værktøj til at få sat gang i handlingsplaner for f.eks. bedre fysisk tilgængelighed, arbejde med tilgængeliggørelse af hjemmesider etc.

I Dansk Blindesamfund mener vi endvidere, at det vil blive sundt for Folketingets politiske partier at skulle indarbejde behovet for ressourcer til løsning af problemer for mennesker med handicap i den daglige politik. Det er i realiteten et udtryk for diskrimination af mennesker med handicap, at Folketinget i dag løser finansieringen af projekter på handicapområdet via Satspuljen, som mennesker på overførselsindkomster selv skal betale til. Derved indgår f.eks. mennesker med handicap ikke i den almindelige prioriteringsdiskussion i Folketinget, og mennesker med handicap får ikke den stigning i deres ydelser, som andre lønmodtagere får, hvilket også er forskelsbehandling.

Slutteligt vil vi i Dansk Blindesamfund gerne gøre op med økonomi- og erhvervsministerens udtalelser om, at det er udansk og at gøre en hel gruppe til en svag gruppe, hvis man indfører forbud mod diskrimination pga. handicap.

Vi mener i Dansk Blindesamfund ikke, at kvinderne er en svag gruppe. Tværtimod er denne befolkningsgruppe blevet endnu stærkere af, at skiftende regeringer og EU har indført lovgivning som forbyder forskelsbehandling pga. køn. Senest har den nuværende regering indført bestemmelser om at medlemmer af offentlige råd og nævn skal være ligelig fordelt mellem mænd og kvinder, er det mon fordi regeringen (og Bendt Bendtsen) mon mener at kvinderne er svage?

Dansk Blindesamfund kan i øvrigt fuldt ud tilslutte sig det meget udmærkede høringsvar, som De Samvirkende Invalideorganisationer har fremsendt. Vi mener også i Dansk Blindesamfund, at det vil være en passende fejring af det europæiske år om lige muligheder for alle, hvis Folketinget vedtager lov om forbud mod diskrimination af mennesker med handicap i 2007.

Med venlig hilsen

Jens Bromann
Landsformand

Thorkild Olesen
Afdelingsleder
Kommunikations- og interessepolitisk afdeling

Socialministeriet
Att.: Lisa Ibenfeldt Schultz
E-mail: lsc@sm.dk

Den 12. april 2006

J.nr. 4043.274 [10.15.01]

SL/MR/KP/ck

Høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

DSI vil gerne indledningsvis takke Folketinget for at tage interesse for denne problemstilling, som Danmark hidtil ikke har overvejet seriøst i forhold til gældende politik.

DSI ønsker, på baggrund af danske og internationale erfaringer, at der ved lov indføres et generelt forbud mod diskrimination, en pligt til at udarbejde sektorbaserede handlingsplaner, og at der oprettes en administrativ klageadgang med den rette viden om handicap og med et tilfredsstillende lægmandselement udpeget af DSI. En bred diskriminationslovgivning, der som eksempler også omfatter en ikke-diskriminerende adgang for mennesker med handicap til bl.a. boliger, uddannelse, sundhedsydelse, varer og tjenester, transportmidler, kommunikation, kultur og foreninger.

Et generelt diskriminationsforbud vil være i overensstemmelse med internationale erfaringer og tendenser og sender det rigtige signal. Det skal ikke bare være moralsk forkasteligt og uden sanktionsmulighed at diskriminere mennesker med handicap, men også retsstridigt med sanktionsmuligheder.

Dansk efterlevelse af menneskeretlige forpligtelser kræver, at Danmark ikke bare anerkender princippet om lighed, men ved lov giver mennesker med handicap en generel rettighed til lighed og forbud mod diskrimination.

I dag findes der desværre ikke en samlet lovgivning om ikke-forskelsbehandling af mennesker med handicap, hverken i EU eller i Danmark. Det er med andre ord ikke lovgivningsmæssigt forbudt at diskriminere mennesker med handicap, undtagen på arbejdsmarkedet. Det sidstnævnte forbud er kun godt 1 år gammelt i Danmark - indført ved lov nr. 31 af 12. januar 2005 om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, jf. EU direktiv 2000/78. Mennesker med handicap kan således risikere at blive diskrimineret og nægtet adgang til alle andre områder end arbejdsmarkedet uden at

kunne klage til et uvildigt klageorgan – og uden mulighed for at sanktionere den, som diskriminerer.

Bliver mennesker med handicap da diskrimineret i praksis? Svaret er ubetinget **ja**, i hvert fald er det handicaporganisationernes vurdering, at det sker inden for visse områder, som DSI i dette høringssvar vil give en række eksempler på.

Der findes kun meget få danske undersøgelser, som illustrerer omfanget af diskriminationen af mennesker med handicap, men det finder sted i lovgivningen og i praksis.

Det skal understreges, at et generelt forbud mod diskrimination af mennesker med handicap ikke er uforeneligt med dansk lovgivningstradition med positiv særbehandling i form af forskellige former for kompensation mv.

For DSI er det vigtigt at understrege, at en rettighedslovgivning ikke skal være et brud med dansk tradition om primært at udvikle et inkluderende samfund via politiske initiativer frem for via individuelle og ”tilfældige” retssager. Derfor er det vigtigt, at en dansk lov om forbud mod diskriminering af mennesker med handicap suppleres med sektorbaserede handlingsplaner og et administrativt klageorgan. Denne model synes at fungere tilfredsstillende i England, hvor de har haft sådan lovgivning siden 1995.

Begrundelser for ønsket om ny lovgivning

Dansk handicappolitik har i årtier haft de gode viljer som udgangspunkt. Politikerne har udstukket henstillinger og retningslinjer om, at mennesker med handicap ikke må forskelsbehandles, og at der skal tages hensyn til mennesker med handicap i alle samfundets tilbud. De, der løser opgaverne, skal herefter sikre, at henstillingerne bliver fulgt.

Det sker bare ikke i et tilstrækkeligt omfang.

For DSI er det vigtigt, at alle borgere har adgang til de samme muligheder, og at alle kan leve op til de samme demokratiske pligter.

Samfundsudviklingen har bl.a. medført, at flere og flere opgaver løses af private udbydere eller offentlige myndigheder, der er underlagt kontraktstyring med stramme økonomiske rammer.

De private udbydere har ikke på samme måde pligt til at følge politiske henstillinger, især ikke hvis det sætter dem i en dårligere konkurrencesituation, eller i det hele taget går ud over indtjeningen. De kontraktstyrede offentlige myndigheder er ofte underlagt vanskelige økonomiske forhold, som ofte betyder, at de økonomiske prioriteringer overdøver de politiske henstillinger.

Et eksempel herpå er tilgængelighed til offentlige hjemmesider. Politisk er der udtrykt ønske om, at offentlige hjemmesider er tilgængelige for mennesker med handicap. Men senest har konkurrencen ”Bedst på Nettet” afsløret, at under 10 % af de offentlige hjemmesider er tilgængelige. Enten kender offentlige myndigheder ikke det politiske ønske, eller også prioriterer de ikke tilgængeligheden til deres hjemmesider. De firmaer, der programmerer nye hjemmesider laver dem ikke tilgængelige, hvis det ikke er et udtrykkeligt krav fra myndigheden. Resultatet er, at under 10 % af offentlige hjemmesider er tilgængelige for mennesker med handicap. Dermed forskelsbehandles mennesker med handicap i forhold til andre borgere i det danske demokratiske samfund.

Regeringens handicappolitiske koordinator, Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen har i et samråd i Folketingets Politisk-økonomiske Udvalg (jf. socialudvalget, alm. del, spm. 92) gjort sig til talsmand for, at lovgivning om ikke-forskelsbehandling af mennesker med handicap vil medføre et fokus på mennesker med handicap som en særlig svag gruppe, speciel og anderledes end alle andre.

Ministeren mener, at det er udansk at gøre en særlig gruppe af mennesker til et særligt problem, der kræver sin egen lovgivning. Ministerens foretrækker at inkludere alle gruppers behov i den almindelige lovgivning.

Det er imidlertid DSI's erfaring, at dette ikke sker i fornødent omfang, hvilket vil illustreres nedenfor.

DSI er derfor uenig med økonomi- og erhvervsministeren i denne fremstilling. Vi behøver kun at pege på den særlige lovgivning, som gælder i forhold til kvinder. I følge ministerens argumentation skulle kvinder så være en svag gruppe, og løsningen af problemerne med at sikre ligeløn og sikring af kvinder på barselsorlov for udansk. Det mener DSI ikke er tilfældet - tværtimod.

Økonomi- og erhvervsministeren henviser endvidere til, at lovgivning om antidiskrimination vil medføre, at politikerne vil blive nødt til at prioritere ressourcer på handicapområdet anderledes end i dag. I følge ministeren vil man f.eks. være nødsaget til at løse tilgængelighedsproblemer, som opstår her og nu, frem for at lave en prioriteret løsning af opgaverne i forhold til de ressourcer, der er til rådighed.

DSI finder, at ministeren med denne argumentation forsøger at mane et skræmmebillede frem for Folketinget og offentligheden om, at det koster mange penge at sikre ikke-forskelsbehandling. Et sådant skræmmebillede er efter DSI's opfattelse utroværdigt og matcher i hvert fald ikke DSI's holdninger – eller erfaringer fra f.eks. England.

DSI mener, at lovgivning om ikke-forskelsbehandling netop kan medføre, at ressourcerne prioriteres, så de bliver udnyttet til gavn for flest mulige borgere. Vi forestiller os ikke, at f.eks. tilgængelighed til eksisterende offentlige bygninger er sikret gennemført med det samme, bare fordi det er besluttet ved lov. Lovgivning om ikke-forskelsbehandling skal følges op af konkrete og realistiske handlingsplaner for, hvordan den eksisterende bygningsmasse kan gøres tilgængelig, og i hvilket tempo det

skal ske. Lovgivningen skal også sikre, at nybyggeri gøres tilgængelig for alle. Det sikrer de gældende regler langt fra i dag. At gøre nye offentlige bygninger tilgængelige kræver ikke ekstra ressourcer men omtanke.

For DSI er det endvidere afgørende, at lovgivning mod forskelsbehandling af mennesker med handicap er nødvendig som udviklingsgaranti og retssikkerhedsbolværk for den enkelte i en tid, hvor bl.a. frie valg, markedsbaseret efterspørgsel, individuelle rettigheder og pligter mv. vinder frem.

Sektoransvar

I det ovennævnte samråd udtaler Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen også, at antidiskriminationslovgivning (eller lovgivning om ikke-forskelsbehandling) er i modsætning til princippet om sektoransvar.

Efter DSI's opfattelse forholder det sig fuldstændig omvendt. En generel lovgivning om ikke-forskelsbehandling af mennesker med handicap vil betyde, at alle sektorer vil være forpligtede til at sikre, at mennesker med handicap ikke fremover forskelsbehandles og gives lige muligheder sammenlignet med den resterende del af befolkningen.

Økonomi- og erhvervsministeren anvendte i det ovennævnte samråd Undervisningsministeriet som eksempel på en sektor, der har ansvaret for undervisning af mennesker med handicap. DSI finder, at Undervisningsministeriets sektoransvar er et godt eksempel.

Folketinget har eksempelvis vedtaget lovgivning om, at mennesker med handicap, som går på en SU-berettiget videregående uddannelse, skal kunne ansøge om specialpædagogisk støtte til hjælpemidler og materialer, som kan kompensere for funktionsnedsættelsen. Loven gælder ikke for åbne uddannelser eller uddannelser over konferensniveau. Mennesker med handicap bliver dermed forskelsbehandlet i forhold til de muligheder andre har, fordi afhængigheden af henholdsvis hjælpemidler m.v. afskærer dem fra f.eks. at tage en videregående uddannelse over konferensniveau.

En generel lov om ikke-forskelsbehandling vil medføre, at Undervisningsministeriet inden for sit sektoransvar fremadrettet skal sikre, at mennesker med handicap ikke forskelsbehandles, men tværtimod kan tage en åben uddannelse eller en videregående uddannelse over konferensniveau.

Dertil kommer, at erfaringer fra Den Europæiske Union viser, at anerkendelsen af rettigheden til ikke at blive udsat for diskrimination styrker sektoransvaret. Ikke bare i gennemførelsen af lovgivningen, men i selve lovgivningsprocessen og i udarbejdelsen af overordnede politikker.

Mainstreaming af ligebehandling af mennesker med handicap, bl.a. med udgangspunkt i Amsterdamtraktatens Artikel 13, har været en officiel del af EU Kommissionens politik.

Det har bl.a. betydet udarbejdelse af Direktiv 2000/78, som forbyder diskrimination på arbejdsmarkedet.

Sideløbende er der inden for EU-samarbejdet vedtaget en lang række direktiver/standarder om tilgængelighed for mennesker med handicap til f.eks. transportmidler (busser), lufthavne og flyrejser – og mere er på vej. Herudover sikrer direktiver, som regulerer det sociale område, tillige hensyntagen til mennesker med handicap.

Således ser DSI ingen konflikt mellem ikke-forskelsbehandling og sektoransvar. Tværtimod komplimenterer og styrker de to principper hinanden.

Administrativt klageorgan på handicapområdet

DSI mener, der skal oprettes en administrativ adgang – med den rette handicapviden - til behandling af klager over diskrimination på grund af handicap og et handicapplægmandselement udpeget af DSI. Den administrative klageadgang skal have beføjelser til at træffe bindende afgørelser på lige fod med det eksisterende Ligestillingsnævn.

I spørgsmålet om et administrativt klageorgan på handicapområdet, som kan håndhæve lovgivning om ikke-forskelsbehandling, fremfører Økonomi- og erhvervsministeren, at det er regeringens opfattelse, at der ikke er behov for et klageorgan på handicapområdet. Ministeren mener, at de nuværende klageorganer, herunder ombudsmanden og domstolene, sikrer mulighed for at få sager behandlet og også sikrer ensartede afgørelser.

DSI skal henvise til, at der både i forhold til kvinder og etniske grupper findes klageorganer. Det er altså ikke et enestående fænomen, at der etableres klageorganer for særlige grupper. Tværtimod er det besynderligt, at ministeren netop ønsker at holde gruppen af mennesker med handicap væk fra at få etableret et sådant klageorgan. Vi vil her pege på, at antallet af civile søgsmål mod forskellige myndigheder, herunder især sociale myndigheder, er steget meget i de seneste årtier. Efter DSI's opfattelse antyder stigningen, at de nuværende administrative klagemuligheder ikke er tilstrækkelige.

Eksempler på forskelsbehandling af mennesker med handicap:

Her følger en række eksempler på områder, hvor DSI mener mennesker med handicap udsættes for forskelsbehandling. Listen er ikke udtømmende, og indeholder eksempler fra flere sektorer.

- 4 Langt fra alle uddannelser gennemføres i tilgængelige omgivelser med tilgængelige materialer og adgang til kvalificeret rettidig specialpædagogisk støtte. I forhold til egnede bygninger, værksteder og andre faciliteter til uddannelsen, mangler der endnu meget.

- 5 Mennesker med handicap kan ikke uden videre deltage i og tilmelde sig efter- og videreuddannelsesaktiviteter og åben uddannelse. De er afhængige af bevilling fra socialforvaltningen til specialpædagogisk støtte, herunder hjælpemidler og særligt tilrettelagte materialer.
- 6 I relation til folkeoplysningen er der ligeledes ikke adgang til specialpædagogisk støtte. En ganske lille og utilstrækkelig pulje, som administreres af Undervisningsministeriet, anvendes primært til befordring til og fra undervisning i folkeoplysningens regi.
- 7 I forhold til efter- og videreuddannelse, åben uddannelse og folkeoplysningen mangler der generelt lovgivning med mulighed for specialpædagogisk støtte m.v.
- 8 På de videregående uddannelser kan man med hjemmel i bekendtgørelsen afvise de studerende i at få tegnsprogstolk med på studieture i udlandet. Konkret er der eksempler på, at døve studerende må blive hjemme fra studieture, som resten af deres hold har deltaget i.
- 9 Udlandsbekendtgørelsen, der regulerer hvilke sociale ydelser, der kan medtages til udlandet, forhindrer mennesker med handicap i frit at bevæge sig uden for landets grænser på lige fod med ikke handicappede.
- 10 I forhold til feriemuligheder er der også forskelsbehandling. Nogle mennesker med handicap, fx udviklingshæmmede, må selv betale for støttepersonens løn og udgifter for at få mere end en uges ferie.
- 11 Ikke alle unge med handicap har reel adgang til en ungdomsuddannelse.
- 12 Beskyttet beskæftigelse og anden beskæftigelse efter den sociale lovgivning er ikke omfattet af EU's generelle forbud mod forskelsbehandling af handicappede på arbejdsmarkedet.
- 13 Mennesker, der modtager pension, er ifølge serviceloven ikke berettiget til at modtage støtte til anskaffelse af en anden bolig, såfremt den nuværende, på grund af funktionsnedsættelsen, ikke er egnet.
- 14 I sundhedssystemet mangler der lovreguleret ret til betalt bistand fra en støtteperson til mennesker med kommunikationsvanskeligheder. Det gælder fx udviklingshæmmede.
- 15 Personlig assistent ordningen i arbejdsmarkedslovgivningen gælder ikke for alle mennesker med handicap, fx udviklingshæmmede.
- 16 Ikke alle mennesker med handicap er omfattet af *lejelovens* bestemmelser, fordi de boliger de bor i er opført efter *serviceloven*.

- 17 Særlige ordninger i den kollektive trafik gælder ikke alle handicapgrupper, fx udviklingshæmmede, blinde, hjerneskadede, nyresyge mv. De særlige ordninger gælder heller ikke alle former for transport, f.eks. ikke til og fra arbejde.
- 18 Nogle mennesker med handicap fratages stadig i for stor udstrækning den formelle og retlige indflydelse på eget liv. Selvom værgemålsloven har ændret fokus fra umyndiggørelse til værgemål, er der stadig et stykke vej til en lovgivning, der bygger på princippet om 'støttet beslutningstagning'.
- 19 Døgnforanstaltninger for børn med handicap fungerer reelt og lovgivningsmæssigt som totalinstitutioner uden adskillelse af hjem, skolegang og fritid. Forældre må ofte se sig tvunget til at opgive en del af deres forældreansvar.
- 20 Regler om hyrevognsbevillinger sikrer ikke alle mennesker med handicap adgang til at kunne benytte taxaer.
 - Busser, som kører mellem byer, er ikke normalt tilgængelige i forhold til de behov, mennesker med handicap har. Der er dog lovkrav om, at der er mindst en afgang dagligt med tilgængelig bus, hvis ruten er over 100 km.
- 21 Bygningsreglementet sikrer ikke elevatoradgang til sundhedsklinikker på 1. etage i bygninger med kun 2 etager.
- 22 Sindslidende idømmes længerevarende straffe end andre mennesker modtager for samme forbrydelse.

Listen af mangler i dansk lovgivning er længere. Ovennævnte er kun et udpluk af mangler.

Desuden er der eksempler på, at unge i kørestol eller med et andet synligt handicap påfaldende ofte afvises af diskoteker, officielt på grund af manglende plads. Men diskotekerne er ikke ene om at diskriminere. Antallet af klager, som bliver kendt i organisationerne, er imidlertid begrænset. Man klager ikke, når der hverken er regler, der forbyder diskrimination, eller noget klageorgan.

Konkrete kommentarer til det fremsendte notat

Notatet mangler bl.a. at omtale to initiativer, nemlig Folketingets beslutning B43 af 2. april 1993 og de længeeksisterende bestemmelserne om fortrinsadgang til job i det offentlige og offentligt regulerede stadepladser mv., senest indskrevet i lov om kompensation til handicappede i erhverv fra 1991.

B43 indeholder, foruden hjemmel til oprettelse af Center for Ligebehandling af Handicappede, også en henstilling fra Folketinget til offentlige myndigheder om at sikre ligebehandling af mennesker med handicap.

Der er naturligvis tale om det, der i notatet kaldes softlaw, men for fuldstændighedens skyld bør denne folketingsbeslutning også nævnes i notatet, da den er grundlaget for gældende handicappolitiks grundpiller:

- 23 Ligebehandling
- 24 Sektoransvar
- 25 Kompensation
- 26 Solidaritet

Bestemmelserne om fortrinsadgang til job i det offentlige og offentligt regulerede studepladser mv., i lov om kompensation til handicappede i erhverv, er en sikring af, at mennesker med handicap har ret til en jobsamtale inden besættelse af stillinger i det offentlige, samt at mennesker med handicap har fortrinsadgang til f.eks. taxabevillinger eller studepladsbevillinger. Overtrædelse af fortrinsadgangsreglerne kan indbringes for Arbejdsmarkedets Ankenævn, som kan påtale overtrædelser, men ikke komme med sanktioner over for lovbrøderen.

Positiv særbehandling

Det er DSI's vurdering, at et notat som dette endvidere bør forholde sig til et andet af handicappolitikens grundelementer, nemlig støtten til positiv særbehandling af mennesker med handicap, i forsøget på at fremme deres lige muligheder, f.eks. ved hjælp af ovennævnte fortrinsadgang.

Opsamling

Retten til ikke at blive udsat for diskrimination er en grundlæggende menneskerettighed, som er gentaget i samtlige menneskerettighedskonventioner, herunder den Europæiske Menneskerettighedskonvention, artikel 14, og FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder, artikel 2 og artikel 26.

Siden 1990'erne er forbuddet mod diskrimination, på grund af funktionsnedsættelser, i stigende grad kommet på den menneskeretlige dagsorden. I 1993 blev "FN's Standardregler om Lige Muligheder for Handicappede" vedtaget. Vedtagelsen understreger, at et lovgivningsmæssigt forbud mod diskrimination, på grund af funktionsnedsættelser, kan være nødvendigt. I 2001 besluttede FN's Generalforsamling at igangsætte udarbejdelsen af FN konvention om handicappedes Rettigheder, som forventes klar til ratifikation allerede i 2007. I henhold til det eksisterende udkast til konventionen, vil alle stater, som tiltræder konventionen, være udtrykkeligt forpligtede til, ved lov, at indføre et generelt forbud mod diskrimination på grund af funktionsnedsættelser.

DSI finder, at Folketinget skal benytte det europæiske år om lige muligheder for alle i 2007 til at vedtage lovgivning om ikke-forskelsbehandling og herunder etablere administrativ klageadgang.

Med venlig hilsen

Stig Langvad
formand

Landsforeningen
Pårørendegruppen for Svage Ældre
c/o Alice Wulff
Østerøgade 6
8200 Århus N
tlf. 86166416
e-mail awhw@mail.dk

Århus 12 april 2006

Socialministeriet

Høringssvar fra Påørørendegruppen for Svage Ældre – Vedr. høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Pårørendegruppen for Svage Ældre ønsker at påpege, at det desværre ikke er muligt at lovgive mod al forskelsbehandling; men meget kan lade sig gøre, når der er indsigt og vilje til forbedringer.

En del af den diskrimination, svage ældre mødes med er af en uformel karakter, en alderisme, der påvirker omgivelsernes opfattelse af og holdning til gamle mennesker – ofte på en negativ måde.

En meget konkret og iøjnefaldende forskelsbehandling af gamle borgere foregår indenfor social-og sundhedssektoren med behandling, træning og genoptræning. Alder er selvstændig faktor, som kan vægte mere end den sundhedsfaglige og sociale faktor, når der startes behandling eller anden indsats.

Dette på trods af dokumentation for, at f.eks. netop hurtig behandling og efterfølgende genoptræning har mindst lige så stor effekt hos ældre som hos yngre, at rehabiliteringsmulighederne ofte er gode.

Derfor ønsker Påørørendegruppen for Svage Ældre størst mulig sikkerhed for, at tilbud om behandling, træning mv. primært gives ud fra sundhedsfaglig vurdering.

I forhold til det fremsendte materiale – ministeriernes svar på spm.38 – har Påørørendegruppen for Svage Ældre et konkret ønske til ændret lovgivning. Det drejer sig om "Transport- og Energiministeriet. De to kollektive trafiklove. *"bestemmelser om individuel handicapkørsel for svært bevægelseshæmmede..."* Intentionen bag bestemmelserne er ligestille bevægelseshæmmede med borgere uden fysisk handicap.

Pårørendegruppen for Svage Ældre foreslår denne bestemmelse udvidet til foruden bevægelseshæmmede også at omfatte personer, der pga. psykisk handicap eller andet f.eks. synshandicap er afskåret fra at benytte alm. offentlig transport.

Baggrunden er de sagsforløb, der har været med afslag til, at en demensramt person kan få samme transporttilbud som f.eks. en rollator-bruger.

Ordningen præciserer, at formålet er social og fritidsaktiviteter. I den henseende kan såvel den bevægelseshæmmede som den demensramte have godt udbytte af mulighed for transport til deltagelse i vante sociale aktiviteter.

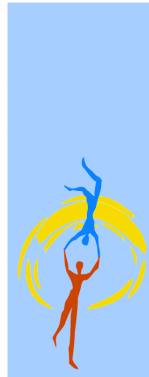
Med venlig hilsen

Alice Wulff

Formand for Påørørendegruppen for Svage Ældre

RÅDET for FRIVILLIGT SOCIALT ARBEJDE

Nytorv 19, 3. sal
1450 København K
Telefon: 33 93 52 93
info@frivilligraadet.dk
www.frivilligraadet.dk



Socialministeriet
Att. Lisa Ibenfeldt Schultz
Holmens Kanal 22
1060 København K.

København d. 12. april 2006

Vedr. høring om ønsker til ændring af lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde har d. 24. marts 2006 modtaget høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling til kommentar. Rådet har i den forbindelse følgende bemærkninger.

Ligebehandling og ikke-forskelsbehandling er centrale punkter for minoritetsgrupper, handicappede og socialt udsatte borgere i deres daglige liv. Det er derfor afgørende, at lovgivningen tager højde for de mulige barrierer, der på forskellige områder kan være for en deltagelse på lige fod i samfundet. De barrierer, der kan bremse en reel ligebehandling er ikke altid synlige, og det er derfor vigtigt, at lovgivning følges op af initiativer og aktiviteter, der kan være med til at skabe holdnings- og handlingsændringer.

Socialministeren har f.eks. iværksat en kampagne, der skal åbne de danske foreninger for handicappede, der i dag ikke deltager på lige fod i foreningslivet. Denne kampagne er netop et eksempel på, at der i dag ikke er lige muligheder for deltagelse i samfundslivet for handicappede, samt et eksempel på at følge lovgivning op med aktiviteter, der skal påvirke holdninger og adfærd i samfundet.

Den danske lovgivning søger i vid udstrækning at implementere den EU-lovgivning, der er krav om at implementere i dansk ret. Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde finder ikke på nuværende tidspunkt anledning til at gøre opmærksom på behov for yderligere ændringer af den nuværende lovgivning i relation til det frivillige sociale område, men Rådet vil opfordre til, at man ved al ny lovgivning er særligt bevidst om at tænke konsekvenser for minoritetsgrupper, handicappede og socialt udsatte borgeres ligebehandling ind. Dette kunne eventuelt gøres ved i forbindelse med lovgivningen ikke blot at undersøge de ligestillingsmæssige konsekvenser generelt og ikke kun i forhold til køn.

Med venlig hilsen

Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde
v. formand Terkel Andersen

Skørping, den 1. april 2006

Socialministeriet

Lisa Ibenfelt Schultz

Mail: lsc@sm.dk

Vedr.: **Høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling.**

Landsforeningen SIND har modtaget materiale vedrørende ovennævnte høring.

Landsforeningen SIND har registreret de enkelte ministeriers bidrag til besvarelse, men står tilbage med en problematik som ikke umiddelbart er berørt.

Den nylige undersøgelse om psykisk syge kriminelle, har vist at disse straffes hårdere end andre for tilsvarende kriminalitet.

Dette er et klart ligestillingsproblem, som SIND ikke kan se berørt i forbindelse med Justitsministeriets besvarelse.

Drejer ovennævnte problematik sig om et lovgivningsproblem eller ligger problemet i domstolspraksis .??

Landsforeningen SIND efterlyser en besvarelse fra Justitsministeriet, eller fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

En besvarelse som vil forholde sig til denne meget alvorlige ligestillingsproblematik.

Mange gode hilsner

Finn Graa Jakobsen
formand

Landsforeningen SIND / Politisk Udvalg

Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Pr. mail

Deres j.nr. 67-680/LSC
5. januar 2005

Høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Landsforeningen BEDRE PSYKIATRI – pårørende til sindslidende, finder det vigtigt at Transport og Energiministeriets lovgivning vedrørende de kollektive trafiklove snarest muligt ophører med diskriminationen af mennesker med psykiske handicaps, der som følge heraf har behov for individuel handicapkørsel. Det gælder både kørsel til behandling, terapi og lignende samt til sociale formål.

Der findes ganske mange psykisk sårbare og psykisk syge mennesker, som på grund af angst og fobier ikke kan benytte offentlige transportmuligheder, og hér må pårørende bruge megen tid, penge og kræfter på at hente og bringe. Når yderligere henses til, at denne gruppe ofte lever af overførselsindkomster på grund af det psykiske handicap, er der ikke mulighed for at finansiere egen taxikørsel (privat individuel ordning).

BEDRE PSYKIATRI skal derfor opfordre til, at lovens principper for den individuelle handicapkørsel snarest muligt revideres, således at fokus lægges på den aktuelle funktionshæmning for den enkelte borger.

Venlig hilsen

Thorstein Theilgaard
Generalsekretær

Bilag 1

Det Centrale Handicapråds initiativliste til en fornyet handicappolitisk handlingsplan

Rådet har – i erkendelse af, at den handicappolitiske handlingsplan fra februar 2003 stort set er gennemført – rettet henvendelse til regeringens koordinerende handicapminister Bendt Bendtsen med ønske om, at regeringen opstiller en ny handicappolitisk handlingsplan.

I forlængelse af rådets brev til erhvervs- og økonomiminister Bendt Bendtsen af 4. maj 2005 og Bendt Bendtsens svar herpå den 3. juni 2005 er der udarbejdet en liste over initiativer, som bør indgå i en kommende nye handicappolitiske handlingsplan. Listen tilstræber at dække indsatser inden for de fleste ministerområder og initiativer, som går på tværs af ministerområderne.

Ud over at være en opfordring til at sætte nye konkrete initiativer i gang, så er opfordringen til at lave en handlingsplan også en opfordring til at imødegå et stadigt mere højroret krav om generel antidiskriminationslovgivning ved at styrke implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet.

Med ønskesedlen som indgang opfordres regeringen – gennem det tværministerielle embedsmandsudvalg – til at adressere den handicappolitiske udfordring gennem handlingsplaner, både en overordnet politisk handlingsplan for hele handicapområdet og som en måde at adressere problemerne på i de enkelte initiativer. Handlingsplaninstrumentet er ofte blevet fremhævet af rådet som et godt og hensigtsmæssigt værktøj i bestræbelsen på at holde handicapområdet ”i luften”.

Regeringen er med andre ord blevet opfordret til at søsætte et nyt omfattende handicappolitisk initiativ under overskriften: **Sektoransvar – fra princip til realitet.**

En gennemgang af lovgivningen vil efter alt at dømme vise, at vi – på det overordnede regulerende niveau – er kommet ganske langt med integrationen af handicapperspektivet i de relevante love. Problemet er efterlevelsen og den holdningsmæssige indtagelse af princippet på de områder, hvor der ikke er tale om egentlig lovregulering. Det sidste gælder ikke mindst på det private område, hvor princippet kun i begrænset omfang efterleves.

Handlingsplanens ramme

En væsentlig del af den kommende handicappolitiske handlingsplan må derfor være fokuseret på initiativer, som har til formål at styrke implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet. Det vil sige initiativer, som er specifikt rettet mod at få princippet til at fungere i virkeligheden.

Derfor bør en kommende handicappolitisk handlingsplan også indeholde elementer som:

- at hvert ministerium foretager et sektortjek. Det vil sige, at der gennemføres en systematisk gennemgang af alle ministeriets love med henblik på at få kortlagt, hvor og i hvilket omfang lovgivningen lever op til sektoransvarlighedsprincippet: Hvilke handicapspecifikke eller handicaprelevante bestemmelser indeholder loven, og i hvilket omfang skønnes disse bestemmelser at dække behovet?
- Socialministeriet indtager formentlig en særstatus i denne sammenhæng. Socialministeriet har et eget og selvstændigt sektoransvar som det ministerium, der er ansvarlig for den kompensation, som er forudsætningen for, at handicappede kan kompenseres i ”det sektorløse rum”. Der findes en række områder, som enten udgør grænselandet mellem forskellige sektorer, som pr. definition er overskridende i forhold til mange sektorer, eller som simpelthen er defineret som en genuin social opgave. Derfor skal Socialministeriets sektoransvar også afdækkes. Men en del af analysen i Socialministeriet kunne også omfatte en kortlægning af områder, hvor ministeriet mener, de varetager opgaver, som principielt burde ligge i en andet ressort.

- at der indføres en forpligtelse til, at der i forbindelse med fremsættelse af nye lovforslag foretages en vurdering af lovforslagets handicappolitiske konsekvenser i lighed med de vurderinger, der gennemføres af fx de miljømæssige konsekvenser.
- at Bendt Bendtsen og regeringen melder et stærk kommissorium ud til det tværministerielle embedsmandsudvalg, så det rent faktisk kan spille en handicappolitisk rolle.
- at det tværministerielle embedsmandsudvalg en gang hvert andet år indhenter en sektorreddegørelse fra samtlige ministerier, hvor ministeriet gør status over udviklingen i implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet inden for deres ressort.

Initiativer, som bør indgå i en ny handlingsplan

Uddannelsesområdet

Regeringen har i regeringsgrundlaget ”Nye mål” og senest i velfærdsudspillet ”Fremtidens velfærd og velstand” ordineret uddannelse, uddannelse og endnu mere uddannelse som den medicin, der skal gøre os immune over for globaliseringen og udflagningen af arbejdspladser. Det er højt uddannede, dygtige og specialiserede medarbejdere, der skal sikre, at vi også i fremtiden har et arbejdsmarked, der kan sikre vores velfærd.

Uddannelse og arbejde. Den medicin vil vi også gerne have ordineret til mennesker med et handicap. Derfor har vi brug for et massivt initiativ, når det gælder handicappedes uddannelsessituation.

Ser man på regeringsgrundlagets initiativer på uddannelsesområdet, så kan man – som rådet allerede har henvendt sig til Undervisningsministeriet om – punkt for punkt udpege præcist den samme problemstilling for mennesker med et handicap. Derfor bør en ny handlingsplan indeholde:

- et systematisk handicaptjek af regeringsgrundlaget, hvad enten vi taler om kvalitet i grundskolen, garanti for ungdomsuddannelse eller behov for efter- og voksenuddannelse, så er der – område for område – en massiv handicapvinkel, som har krav på at blive belyst og løst.
- en iværksættelse af et omfattende dokumentations- og analyseprojekt af, hvordan handicappede er stillet i forhold til uddannelsessystemet.

- **Skole/fritidstilbud**

Manglende sammenhæng mellem regler på Socialministeriets område og Undervisningsministeriets område giver problemer. Hvis en funktionsnedsættelse giver behov for et bestemt skoletilbud, er det alligevel svært at få ret til fritidstilbud i umiddelbar sammenhæng. Der er få og dårlige klagemuligheder på dette felt og resultatet er, at der fx ikke tages hensyn til barnets behov for ikke at skulle skifte miljø for mange gange.

Det kan også være et problem for nogle børn at få et sammenhængende undervisningsforløb. Hvis der løbende er brug for behandling, er det ofte behandlernes arbejdstider, der kommer til at afgøre, hvornår behandlingen foregår, herunder at det foregår i barnets eller den unges skoletid.

- **Hjælpe midler**

Et hjælpemiddel kan være til brug i hjemmet, i fritidsaktiviteter, i skolen eller flere af disse steder. Det kan give problemer i forhold til at blive enige om, hvem der skal bevilge hjælpemidlet og dermed betale for det. Resultatet er, at mange børn og unge ikke får de hjælpemidler, der kan gøre deres tilværelse lettere og kan give dem muligheder på vilkår, der i højere grad ligner andre børn og unges muligheder, eller at

hjælpemidlet bevilges, men at der går lang tid med bevillingsprocedure, så barnet må klare sig uden i lang tid.

Beskæftigelsesområdet

Beskæftigelsesministeren har netop iværksat et meget omfattende initiativ med det formål at styrke handicappedes tilknytning til arbejdsmarkedet. Der er derfor ikke umiddelbar anledning til at foreslå nye initiativer. De nuværende initiativer må have chancen for at vise deres effekt.

Klageorgan

En ny handlingsplan må dog som noget helt afgørende indeholde etablering af et **administrativt klageorgan** i tilknytning til lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet. Et sådant klageorgan blev beklageligvis ikke medtaget, da loven blev vedtaget i vinteren 2004/05. Da der bliver administrative klageadgange vedrørende de fleste beskæftigelsespolitiske foranstaltninger i de kommende beskæftigelsesankenævn, vil det være naturligt også at placere en administrativ klageadgang vedrørende lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet her. Ligesom i den øvrige lovgivning vedrørende de beskæftigelsespolitiske foranstaltninger skal der også i forbindelse med lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet være mulighed for efterfølgende at indbringe afgørelser, der har en principiel eller generel betydning, for Ankestyrelsen.

Tilgængelighed

- Vi har desværre også konstateret, at viljen til at betale for kvalificeret rådgivning er for lille til, at en kvalificeret rådgivning kan eksistere på kommercielle vilkår. Derfor er der brug for en offentligt finansieret vidensenhed, som kan rådgive og stille viden til rådighed for planlæggere, bygherrer, rådgivere etc. Derfor skal der holdes et meget vågent øje med, hvordan SBI vælger at forvalte den rolle, de har fået tildelt på tilgængelighedsområdet.
- Der tages et initiativ, som sikrer, at tilgængeligheden til landets sundhedsklinikker forbedres over en årrække. Ti års forsøg med frivillighed for at forbedre adgange til landets sundhedsklinikker viser sig fejlslagen. Tilgængeligheden til læger, tandlæger, psykologer er lige så dårlig i dag, som den var for ti år siden. Der er derfor behov for et initiativ, som er tilstrækkeligt håndfast til at kunne levere varen. Det kunne fx være et krav om, at tilgængeligheden skal bringes på plads ved ejerskifte.
- Ved udgangen af 2006 iværksættes et analysearbejde, som skal godtgøre, i hvilket omfang den seneste ændring af byggelovgivningen (L 484/2004) rent faktisk har medført et løft i tilgængeligheden til eksisterende bygninger. Ændringen af byggeloven var midlet til at "sænke overliggeren" i forhold til, hvornår en ombygning udløser tilgængelighedskrav. Det er vigtigt at få evalueret denne ændring, så vi ikke for sent opdager det, hvis effekten er utilstrækkelig.
- Indfasning af DS 3028 som en inkorporeret del af dansk byggelovgivning.

It-tilgængelighed

Det Centrale Handicapråd deler bekymringen for, at det nye digitale Danmark, der udvikles i disse år, ikke vil kunne bruges af nogle handicappede, fx blinde og bevægehandicappede. Dette gælder såvel den elektronisk bårne kommunikation mellem borgeren og det offentlige som den digitale offentlige arbejdsplads.

- It-tilgængelighed gøres til en kontraktlig forpligtelse, når offentlige myndigheder indkøber og udvikler nye it-systemer og hjemmesider. De retningslinjer for tilgængelighed, der fremgår af KIA's udbudsværktøjskasse, bør gøres obligatoriske at følge for alle dele af den offentlige sektors it-anvendelse. Handicaptilgængelighed til it-systemer kommer ikke af sig selv, men kun

når de folk, som køber og udvikler nye systemer, aktivt tænker handicaptilgængelighed med i processen. Tilgængelighed skal tænkes ind i udbud, udvikling og indkøb af nye systemer og udstyr, som skal anvendes af medarbejdere i den digitale forvaltning.

Videnskabsministeriet er, som en konsekvens af B40 i gang med at lave en udredning af de kommunale hjemmesiders tilgængelighed. Resultatet af denne analyse skal følges op af konkrete krav om at gøre hjemmesiderne tilgængelige.

- Handicaptilgængelighed må gives en langt højere prioritet i det igangværende arbejde med de store projekter under projekt digital forvaltning. Her tænkes primært på FESD projektet, e-dagene. Når det offentlige vælger en retning for digitaliseringen, er det vigtigt, at de løsninger, der vælges, er tilgængelige for alle. Den digitale taskforce, som er ansvarlig for projekt digital forvaltning, bør opprioritere sit arbejde med tilgængelighed.

Konkret bør der igangsætte et revisionsarbejde af de initiativer omkring digital forvaltning, der allerede er iværksat, for at sikre, at de lever op til de retningslinjer og tilgængelighedskrav, der findes i KIA's udbudsværktøjskasse.

- Der afsættes midler til en risikovillig investeringspulje. I den nu afsluttede it-handlingsplan var der afsat 5 mio. kr. til en investeringspulje. Erfaringerne med den pulje er så entydigt positive, at der bør tilvejebringes yderligere midler til en ny investeringspulje. For et relativt begrænset beløb er det ved hjælp af investeringspuljen lykkedes at få rigtig meget ny tilgængelighed for pengene. Der er tale om projekter og produkter, som reelt udvider tilgængeligheden, men projekterne/produkterne vil ikke kunne realiseres på markedsvilkår.
- Den nuværende aftale om forsyningspligt på teleområdet udløber i 2007. Der tages umiddelbart initiativ til at nedsætte en arbejdsgruppe med repræsentanter fra myndigheder, brugerinteresser og telebranchen. Arbejdsgruppen skal indstille til ministeren, hvad der skal ske med de særlige forsyningspligtområder for handicappede, som indgår i den nuværende forsyningspligtlovgivning.

Boligområdet

- Ligestilling i forhold til handicapkompenserende boligændringer uanset boligtype. Personer med en funktionsnedsættelse, som bor i andels- eller ejerbolig har ikke samme adgang til handicapkompenserende boligændringer, som beboere i lejeboliger. Derfor
 - skal kommunen forpligtes til at yde retablering ved enhver bevilling af en § 102-ændring.
 - skal mennesker med funktionsevnenedsættelser have en lovfæstet ret til at få foretaget § 102-ændringer uanset boligens ejerforhold.
- Kollegieværelser.
 - Der foretages en registrering af samtlige kollegieværelser for at få kortlagt, hvilke der er tilgængelige, og hvilke der ikke er tilgængelige. Der regelsættes samtidig således, at handicappede (i modsætning til i dag) ikke risikerer at miste deres plads i køen, hvis de takker nej til et tilbud, fordi det er utilgængeligt.
- Almenboliglovens bestemmelser om, at kommunerne i deres anvisningsret til visse boliger kan bortvælge ansøgere på kontanthjælp og starthjælp bør ikke omfatte handicappede boliger.

Socialområdet

- Iværksættelse af en levekårsundersøgelse blandt børn og unge med et handicap. Hvordan oplever børn og unge med et handicap deres liv og fremtid?
- Pilotforsøg med brugerstyret personlig assistance.
- Serviceloven søges ændret med det formål at sikre samme kompensationsmuligheder for handicappede børn anbragt uden for hjemmet som hjemmeboende børn. Det gælder både børn, som er institutionsanbragt, og handicappede børn i familiepleje.
- Der iværksættes et udredningsarbejde, som skal vurdere, i hvilket omfang sindslidende i højere grad kan inddrages under servicelovens kompensationsstærkning. Udredningen skal, hvor det er muligt, komme med forslag til, hvordan servicelovens kompensationsprincip kan udvides til at omfatte mennesker med sindslidelser, herunder sindslidendes adgang til ledsagerordningen og hjælperordningen.
- Ledsagelse og hjælp: Der findes regler om ledsagelse og støttepersoner mv. i Undervisningsministeriets og Socialministeriets regi. Der mangler mulighed for hjælpeordninger til børn og unge, der kan brede sig ud over flere formål. I nogle tilfælde kommer der et automatisk skift i person- og hjælpemuligheder, når den unges aktivitet flytter sig ud af et lovgivningsområde og ind i et andet, eller bare ud af et tilbud og hen til en anden sammenhæng, hvor hjælpebehovet også er til stede. Der er brug for at se på muligheden for at etablere en selvstændig helhedshjælperopgave for børn og unge, svarende til servicelovens § 77 på voksenområdet.
- Der tages initiativ til grundlæggende revision af udlandsbekendtgørelsen, så den reelt kommer på højde med ligebehandlingsprincippet

Trafikområdet

En kommende handlingsplan bør generelt fokusere ganske massivt på handicappedes befordringsmuligheder. Det gælder den fysiske tilgængelighed til det ordinære transportsystem som helhed samt overgangen mellem forskellige trafikformer, og det gælder de individuelle befordringstilbud. De ønsker, rådet har til de individuelle kørselsordninger, er kendte, og det bør naturligvis indgå i en ny handlingsplan, at kørselsordningerne bringes i overensstemmelse hermed.

- I første omgang vil det være væsentligt at ændre lovgivningen, så den individuelle kørsel:
 - skal tilbyde op- og nedbæring
 - omfatter alle handicapgrupper, som kan have behov, fordi almindelig kollektiv trafik ikke kan bruges af fx blinde og svært synshandicappede
- Der besluttet en investeringsplan, som sikrer niveaufri overgang fra perron til tog på alle IC-togstationer inden for en 15 års tidshorizont.
- Der gennemføres en generel ordning for ledsagelse, så alle, der kan visiteres til ledsagelse, kan medbringe deres ledsager gratis på tog og busser.

Kulturområdet

- Der udarbejdes en national strategi for tilgængelighed til biblioteker. Strategien indeholde blandt andet:

- Gennemførelse af lokale tilgængelighedstjek, hvor hvert enkelt folkebibliotek foretager en opgørelse over den aktuelle tilgængelighedsstatus. På baggrund af disse analyser udarbejder hvert eneste bibliotek en lokal handlingsplan.
- Udvikling af en national kvalitetsstandard. For at sikre en fælles standard for, hvad et tilgængeligt bibliotek er, og for at sikre en norm, som de lokale biblioteker kan måle deres tilgængelighed op mod, så udarbejdes der en standard for det tilgængelige bibliotek.
- Den nuværende E17-portal, som drives af Danmarks Blindebibliotek, udvikles til et egentligt Danmarks Digitale Bibliotek, som stiller en hvilken som helst danskproduceret tekst til rådighed i digitalformat.
- Der etableres et selskab til udvikling og produktion af særligt tilrettelagt materiale, som henvender sig til de store grupper, som på grund af læsevanskeligheder ikke har glæde af traditionel skrevet tekst. Det kan være dyslektikere, udviklingshæmmede og mange andre.
- Et uddannelsesprogram, som sikrer, at bibliotekspersonalet få mulighed for at uddanne sig i, hvordan man biblioteksbetjener mennesker med forskellige funktionsnedsættelser. Personalet er generelt usikre over for, hvordan man fx henvender, kommunikerer med og servicerer personer med forskellige funktionsnedsættelser. Uddannelsesprogrammet skal både rette sig mod selve bibliotekaruddannelsen og mod efteruddannelsesområdet.

Socialministeriet
Departementet
Holmens Kanal 22
1060 København K

att.: Lisa Ibenfeldt Schultz

Den 10.april 2006

Vedrørende høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling.

Center for Små Handicapgrupper (CSH) takker for modtagelsen af ovennævnte materiale til høring.

CSH har følgende ønske til ændring af nuværende lovgivning:

Samordning af EU-lovgivning og dansk lovgivning om ligestilling og ikke-forskelsbehandling samt den sociale lovgivning.

EU-direktiv 2000/78/EF, som er implementeret ved lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005 – drejer sig om generelle rammebestemmelser om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, der forbyder diskrimination pga. tro, seksuel orientering, alder og *handicap*.

Fysisk handicappedes muligheder for at påtage sig midlertidigt arbejde i andet EU land begrænses ofte af, at der i Udlandsbekendtgørelsen nr. 113 af 20. februar 2004, ikke er mulighed for, at handicappede i midlertidigt ordinært arbejde, i støttet beskæftigelse, frivilligt arbejde samt selvstændige erhvervsdrivende kan medtage en række nødvendige kompenserende ydelser.

Den stigende internationalisering af uddannelses-og beskæftigelsesmønstre medfører, at der bør ses på de regler, der i øjeblikket begrænser handicappedes muligheder for på lige fod med andre at kunne påtage sig midlertidigt arbejde i andet EU-land.

Derfor er det ønskeligt, at der i den nuværende lovgivning om ligestilling og ikke-forskelsbehandling tages højde for, at reglerne i de sociale love også lever op til reglerne om ligestilling.

Med venlig hilsen

Gunver Bording
socialrådgiver
Center for Små Handicapgrupper

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Lisa Ibenfeldt Schultz

11. april 2006

Vedr: høring om ønsker til ændring af lovgivningen vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling

LAP – Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere - vil gerne pege på den mangelfulde inklusion af borgere med psykosociale handicap i dansk lovgivning vedr. ligestilling og ikke-forskelsbehandling af personer med handicap.

Der kan ifølge internationale regler og anbefalinger ikke herske tvivl om, at de begrænsninger for deltagelse i samfundslivet, man kan møde, som følge af at man er eller har været ramt af en psykisk lidelse, er at betragte som et handicap. I international sammenhæng har begrebet ”psychosocial disability” – psykosocialt handicap efterhånden vundet almindelig anerkendelse vedrørende sådanne former for handicap. Et psykosocialt handicap kan være affødt af såvel længerevarende, som periodisk midlertidig eller forbigående nedsættelse af eller begrænsning i ens psykiske/psykosociale funktionsevne og/eller de med psykiske lidelser forbundne fordomme.

Begrebet ”psykosocialt handicap” har den åbenlyse fordel, at det i modsætning til begrebet ”psykisk handicap” ikke indebærer en uhensigtsmæssig sammenblanding af personer med udviklingshæmning og personer hvis handicap hænger sammen med en psykisk lidelse.

Der er her i landet en tendens til at personer med psykosociale handicap helt udelukkes fra at få del i - eller stilles ringere end andre handicapgrupper ved udmøntningen af - lovgivning, der sigter på at stille borgere med handicap lige med andre borgere.

I den overordnede handicappolitik viser den mangelfulde inklusion af borgere med psykosociale handicap sig fx ved at gruppens forhold er fraværende i regeringens handicappolitiske redegørelser, og ved at forholdene for mennesker med psykiske lidelser i Socialministeriet henhører under enheden for socialt udsatte frem for under handicapenheden.

Eksempler på, at borgere med psykosociale handicap helt udelukkes fra at få del i lovgivningen, er: ”Lov om kompensation til handicappede i erhverv” og bestemmelserne om personlig ledsagelse (§ 78) i ”Lov om social service”. En række bestemmelser møttet på ”personer med varigt nedsat funktionsevne” eller ”varigt nedsat arbejdsevne” i social-, pensions-, arbejdsmarkeds- og SU-lovgivningen betyder desuden, at personer, der er ramt af en psykisk lidelse, først bliver indbefattet af bestemmelserne i det øjeblik, deres lidelse har antaget en kronisk karakter. Sådanne begrænsninger i lovgivningen er ofte en barriere for at give den fornødne hjælp m.h.t. omsorg, støtte og økonomisk sikkerhed, der kan være en afgørende faktor for en persons deltagelsesmuligheder og recoveryproces.

I de nugældende vejledninger vedrørende ”Lov om social service” findes der en separat vejledning for voksne med handicap og én for udsatte voksne, inkl. sindslidende. Vejledningerne udmønter en række af lovens bestemmelser, fx vedrørende handleplaner og socialpædagogisk bistand på en langt mere ambitiøs måde, når det gælder personer med anerkendte handicap, end når det gælder de såkaldt udsatte grupper.

Vi skal opfordre til, at disse barrierer i lovgivningen og i den førte handicappolitik bliver analyseret nærmere og søgt overvundet.

Specifikt skal vi opfordre til:

- at Socialministeren/-ministeriet i forbindelse med den forestående kommunalreform udarbejder én fælles vejledning til ”Lov om social service” for henholdsvis børn/unge og for voksne med særlige behov.
- at Undervisningsministeren/-ministeriet søger mulighederne for at opnå Specialpædagogisk Støtte til uddannelse for personer med et psykosocialt handicap præciseret og udvidet og sørger for, at (potentielle) elever/studerende med psykiske lidelser/psykosociale handicap gøres bekendt med ordningerne i højere grad, end det hidtil har været praktiseret.
- at der ved den af regeringen annoncerede udvidelse af ”Lov om kompensation til handicappede i erhverv” til også at gælde personer med ”psykiske handicap” tages højde for, at også personer med psykosociale handicap, hvis funktionsevnededsættelse/-begrænsning er af midlertidig eller periodisk karakter, bliver indbefattet.
- at Beskæftigelsesministeren/-ministeriet præciserer, at forbudet mod at diskriminere på grund af handicap i ”Lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.” også indbefatter personer med psykosociale handicap
- at Beskæftigelsesministeren/-ministeriet søger undersøgt og præciseret overfor arbejdsmarkedets parter, på hvilke måder der over for mennesker ramt af psykosociale handicap kan ske tilpasning i rimeligt omfang, jf. ”Lov om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.”

Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Holmens Kanal 22
1060 København K

12. april 2006

Tlf. 3392 4704

Fax. 3392 9205

www.udsatte.dk

E-mail: post@udsatte.dk

RAS/ J.nr. 94-143

Høringssvar vedr. ønsker til ændring af lovgivning vedr. ligestilling og ikke forskelsbehandling, jf. spørgsmål fra Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg.

Rådet for Socialt Udsatte vil for det første pege på lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005.

Loven indeholder i § 1 en bestemmelse om, at der ikke må ske forskelsbehandling af en person på grund af en række karakteristika herunder handicap. Begrebet handicap anvendes imidlertid i praksis ret snævert, således at personer, som har et psykosocialt handicap eller et socialt handicap, i praksis risikerer at blive unddraget fra den beskyttelse, som bestemmelsen skulle sikre.

Men også i forhold til en række love på det sociale område sker der efter Rådets opfattelse en forskelsbehandling af borgere i relation til netop handicapbegrebet.

Eksempler på at borgere med psykosociale handicap stilles ringere i lovgivningen er: "Lov om kompensation til handicappede i erhverv" og bestemmelserne om personlig ledsagelse (§ 78) i "Lov om social service". En række bestemmelser møntet på "personer med varigt nedsat funktionsevne" eller "varigt nedsat arbejdsevne" i social-, pensions-, arbejdsmarkeds- og SU-lovgivningen betyder desuden, at personer, der er ramt af en psykisk lidelse, først bliver indbefattet af bestemmelserne i det øjeblik deres lidelse har antaget en kronisk karakter. Sådanne begrænsninger i lovgivningen er ofte en barriere for at give den fornødne hjælp m.h.t. omsorg, støtte og økonomisk sikkerhed, der kan være en afgørende faktor for en persons deltagelsesmuligheder og recoveryproces.

Vi skal opfordre til, at disse barrierer i lovgivningen bliver analyseret nærmere og søgt overvundet. Specifikt skal vi opfordre til, at der i den af regeringen annoncerede udvidelse af Lov om kompensation til handicappede i erhverv til også at gælde personer med psykiske handicap tages højde for denne problemstilling, således at også personer hvis

funktionsevnenedsættelse/-begrænsning er af midlertidig eller periodisk karakter bliver indbefattet.

På den baggrund vil Rådet foreslå, at der sker en præcisering af handicapbegrebet således, at også personer med et psykosocialt eller socialt handicap inddrages under handicapbegrebet. Dette vil kunne medvirke til at sikre, at forskelsbehandling på grund af psykosociale og sociale handicaps i fremtiden kan undgås.

I øvrigt vil Rådet pege på, at der er behov for at terminologien på tværs i lovgivningen ved lejlighed bliver gennemgået med henblik på at sikre, at der bruges fælles begreber. I dag bruger Socialministeriet begrebet nedsat funktionsnedsættelse, mens der i den øvrige lovgivning typisk bruges begrebet handicap.

Med venlig hilsen

Niels Christian Rasmussen

Socialministeriet
Att.: Lisa Ibenfeldt Schultz
Holmens Kanal 22
1060 København K

Den 10. april 2006
Ref.
D.nr.2006/00183-003

Vedr. høring over ændringer i lovgivningen om ligestilling og ikke-forskelsbehandling

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede har med tak modtaget ovennævnte høring. Det Centrale Handicapråds svar er afgivet på vegne af begge institutioner.

Det Centrale Handicapråd har senest på sit møde i september 2005 drøftet behovet for en mere omfattende retslig beskyttelse af handicappedes rettigheder.

Drøftelsen fandt sted med udgangspunkt i det store udredningsarbejde, som er gennemført i Norge. Den norske regering har ladet udarbejde en særdeles omfattende betænkning "Fra bruker til borger" (NOU 2001:22), som udkom i 2001. I betænkningen udstilles et voldsomt gab mellem den virkelighed, der er hverdag for mennesker med en funktionsnedsættelse og den virkelighed lovgiverne troede, de havde skabt. Den norske regering har med udgangspunkt i betænkningen bedt det såkaldte Aslak Syse-udvalg komme med forslag til en lovgivning om et retsligt værn mod diskrimination på grund af funktionsevnenedsættelse. Udvalgets arbejde blev offentliggjort i sommeren 2005 i udredningen: "Likeverd og tilgjængelighet" – Rettsligt vern mot diskriminering på grundlag av nedsatt funksjonsevne. Bedret tilgjængelighet for alle. Heri foreslår udvalget et generelt forbud mod diskrimination på grund af funktionsnedsættelse.

Drøftelsen i Det Centrale Handicapråd har haft som udgangspunkt, at der også i Danmark forekommer egentlig diskrimination mod mennesker med handicap, ligesom mennesker med handicap på en række områder langt fra er ligestillet med ikke-handicappede. At det forholder sig således er

dokumenteret igen og igen i, bl.a. de årlige statusberetninger fra Center for Ligebehandling af Handicappede.

Det Centrale Handicapråd har imidlertid ikke fundet, at generel antidiskriminationslovgivning er det mest effektive værn mod den forskelsbehandling, der finder sted. Det Centrale Handicapråd har derimod opfordret regeringen til at forny den handicappolitiske handlingsplan, som regeringen offentliggjorde i februar 2003. De fleste af de initiativer, der blev lanceret dengang, er i dag enten gennemført eller under gennemførelse. Der er derfor behov for at forny og revitalisere den handicappolitiske indsats.

Det Centrale Handicapråd har derfor udarbejdet en meget opfattende liste over nye initiativer, som rådet finder regeringen bør iværksætte. Der er dels tale om en række initiativer, som har til formål at styrke opmærksomheden på og implementeringen af sektoransvarlighedsprincippet i praksis, dels en lang række konkrete forslag til nye initiativer, som kan bidrage til større ligebehandling mellem handicappede og ikke-handicappede. Det Centrale Handicapråds ”initiativliste” vedlægges som bilag 1.

Rådet kan kun opfordre Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg til at støtte denne opfordring til regeringen.

Som det fremgår af initiativlisten, så er et af de initiativer, som Det Centrale Handicap ønsker fremmet, en ændring af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet mv., så der etableres et administrativt klageorgan. Et sådant klageorgan blev ulykkeligvis ikke medtaget, da loven blev ændret i vinteren 2004/05.

Da der bliver administrative klageadgange vedrørende de fleste beskæftigelsespolitiske foranstaltninger i de kommende beskæftigelsesankenævn, vil det være naturligt også at placere en administrativ klageadgang vedrørende lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet i dette regi. Ligesom i den øvrige lovgivning vedrørende de beskæftigelsespolitiske foranstaltninger skal der også i forbindelse med lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet være mulighed for efterfølgende at indbringe afgørelser, der har en principiel eller generel betydning, for i Ankestyrelsen.

Det Centrale Handicapråd og Center for Ligebehandling af Handicappede har desuden måtte konstatere, at vi gentagne gange bliver præsenteret for situationer, hvor mennesker med et handicap diskrimineres ved at nægtes adgang til bl.a. restauranter, butikker, forlystelsessteder, diskoteker etc.

Efter Det Centrale Handicapråds opfattelse kan der være tale om trusler, forhånelser eller nedværdigende behandling helt parallelt til de situationer, der sigtes til i straffelovens § 266b. Handicap er imidlertid ikke en af de

beskyttelsesgrunde, som er anført i § 266b. Det opleves som krænkende for retsfølelsen, at der ikke findes et udtrykkeligt forbud mod den form for forhånelse, når det gælder mennesker med handicap.

Det Centrale Handicapråd skal derfor opfordre til, at handicap medtages som beskyttelsesområde i straffelovens § 266b.

Med venlig hilsen

Mogens Wiederholt
sekretariatschef